

03019
A. Önder

Davacı ve Yürütmenin Durdurulmasını

İsteyen : TMMOB Makina Mühendisleri Odası

Vekili : Av. Şirin Aykul

TMMOB Makina Mühendisleri Odası Meşrutiyet Cad.
No: 19 Kat.6,7,8 Kızılay Çankaya/ANKARA

Davalı : Çevre ve Şehircilik Bakanlığı /ANKARA

Vekili : Hukuk Müşaviri Ahmet Küçükler (Aynı yerde)

İstemin Özeti : 03.07.2017 tarihli, 30113 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinin 4. maddesindeki "fenni mesul" tanımında geçen "meslek mensupları" ibaresinin ve aynı maddedeki "sicil durum taahhütnamesi" tanımının, 19. maddesinin 1. fıkrasının "park alanları" başlıklı (c) bendinin 2 ve 3. alt bentlerinin, 19.maddesinin 1.fıkrasının "konut alanları" başlıklı (f) bendinin 1 ve 2.alt bentlerinin, 27. maddesinin 1.fıkrasının (b) bendinin, 28. maddesinin 1. fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde geçen "5.50 metre" ibarelerinin ve aynı maddenin 3. fıkrasının son cümlesinin, 32. maddesinin 3. fıkrasının, 33. maddesinin 6. fıkrasının ve 10. fıkrasının son cümlesinin, 34. maddesinin 2. fıkrasının, 36. maddesinin 1 ve 2. fıkralarının, 40. maddesinin 7. fıkrasının ilk cümlesi hariç kalan kısmının, 44. maddesinin 4. fıkrasının (b) bendinin, 56. maddesinin 8. fıkrasının, 57. maddesinin 2. fıkrasının 8. alt bendindeki "gerektiğinde" ibaresinin, aynı maddenin 7. fıkrasında geçen "elektrik mühendisi veya elektrik elektronik mühendisi ve makine mühendisince birlikte" ibaresinin ve 15. fıkrasının 1 ve 2. cümlelerinin, 20, 21 ve 23. fıkralarının, 64. maddesinin 7. fıkrasının ilk cümlesinin, 66.maddesinin 2 ve 3. fıkraları ile 10.fıkrasının son cümlesinin, 68. maddesinin 4. fıkrasının son cümlesinde geçen "meslek adamlarının" ibaresinin iptali ve yürütülmesinin durdurulması istenilmektedir.

Savunmanın Özeti : Davanın ve yürütmenin durdurulması isteminin reddi savunulmuştur.

Danıştay Tetkik Hakimi : Kazım BAL

Düşüncesi : Dava, 03.07.2017 tarihli, 30113 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinin 4. maddesindeki "fenni mesul" tanımında geçen "meslek mensupları" ibaresinin ve aynı maddedeki "sicil durum taahhütnamesi" tanımının, 19. maddesinin 1. fıkrasının "park alanları" başlıklı (c) bendinin 2 ve 3. alt bentlerinin, 19.maddesinin 1.fıkrasının "konut alanları" başlıklı (f) bendinin 1 ve 2.alt bentlerinin, 27. maddesinin 1.fıkrasının (b) bendinin, 28. maddesinin 1. fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde geçen "5.50 metre" ibarelerinin ve aynı maddenin 3. fıkrasının son cümlesinin, 32. maddesinin 3. fıkrasının, 33. maddesinin 6. fıkrasının ve 10. fıkrasının son cümlesinin, 34. maddesinin 2. fıkrasının, 36. maddesinin 1. ve 2. fıkralarının, 40. maddesinin 7. fıkrasının ilk cümlesi hariç kalan kısmının, 44. maddesinin 4. fıkrasının (b) bendinin, 56. maddesinin 8. fıkrasının, 57. maddesinin 2. fıkrasının 8. alt bendindeki "gerektiğinde" ibaresinin, aynı maddenin 7. fıkrasında geçen "elektrik mühendisi veya elektrik elektronik mühendisi ve makine mühendisince birlikte" ibaresinin ve 15. fıkrasının 1 ve 2. cümlelerinin, 20, 21 ve 23. fıkralarının, 64. maddesinin 7. fıkrasının ilk cümlesinin, 66.maddesinin 2 ve 3. fıkraları ile 10.fıkrasının son cümlesinin, 68. maddesinin 4. fıkrasının son cümlesinde geçen "meslek adamlarının" ibaresinin iptali istemiyle açılmıştır.

Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinin (Yönetmelik) 4.maddesinin 1.fıkrasının (aa) bendindeki fenni mesul tanımına ilişkin olarak, uyumsuzluğa konu Yönetmelik hükmündeki fenni mesul tanımında yer alan "meslek mensupları" ifadesinden, İmar Kanununun 28 ve 38.maddelerinde yer alan uzmanlık, çalışma konuları ve ilgili kanunlarına göre, mühendisler, mimarlar, şehir plancıları oldukları anlaşılmakta olup uyumsuzluk konusu bend hükmündeki

T.C.
DANIŞTAY
ALTINCI DAİRE

Esas No : 2017/4842

fenni mesul tanımında hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Yönetmeliğin 4.maddesinin 1.fıkrasının (şşş) bendindeki sicil durum taahhünamesinin tanımına ilişkin olarak, Yönetmeliğin 68.maddesinin 9.fıkrası uyarınca, meslek odalarının serbest sanat icrasından men'i veya Odadan ihraç kararı alınan veya istifa ederek üyeliğini veya büro tescilini sona erdiren veya adına büro tescili bulunup vefat eden üyelerini derhal merkez yapı denetim komisyonu ile bütün ilgili yerlere ve kuruluşlara elektronik ortamda bildirmek zorunda oldukları, bu bilgilerin aynı zamanda Bakanlığa yazılı olarak gönderilmesinin zorunlu olduğu, ilgili idarelerin, mimar ve mühendislerin kısıtlılık durumunu Bakanlığın yapı denetim sisteminden kontrol ederek yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgelerini düzenleyecekleri açık olup gerçeğe aykırı belge verenler ya da beyanda bulunanlar hakkında yasal işlem yapılacağı hususunda başvuru sahiplerinin bilgilendirilmesi amacıyla sicil durum taahhünamesi istenmesinde imar mevzuatına aykırılık bulunmamaktadır.

Yönetmeliğin 19.maddesinin 1. fıkrasının "park alanları" başlıklı (c) bendinin 2. ve 3. alt bentlerinin,

Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliği ek-2 tabloda belirtilen asgari alan büyüklüklerinin azaltılması hukuken mümkün değildir. Bu nedenle, aktif sosyal donatı alanlarının (park, yeşil alan vd) metrekare büyüklüklerinin azalmasına sebebiyet verecek herhangi bir kullanıma (açık/süs havuzu, çay bahçesi, büfe, muhtarlık, güvenlik kulübesi vd) izin verilemez. Bu kapsamda, 10.000 m²'den küçük park alanlarında metrekare büyüklüklerinin azalmasına sebebiyet verecek herhangi bir kullanıma izin verilemeyeceğinden Yönetmeliğin uyumsuzluğa konu 19.maddesinin 1.fıkrasının (c) bendin 1 ve 2.alt bentlerinde hukuka uyarlık görülmemiştir.

Yönetmeliğin 19.maddesinin 1.fıkrasının (c) bendin 3.alt bendinde, tabii veya tesviye edilmiş toprak zemin altında kalmak üzere, ağaçlandırma için TSE standartlarında öngörülen yeterli derinlikte toprak örtüsünün sağlanması kaydıyla kapalı otopark yapılabileceği belirtilmiş ise de, ticari olmayan kamu kullanımına açık otopark yapılmasında bir sakınca bulunmamakla beraber düzenleme ortaklık payından karşılanan park alanlarının ayrılmaz bir parçası olan zemin altının ticari olarak faaliyet gösterilebilecek otopark kullanımına izin veren işbu düzenlemede hukuka uyarlık görülmemiştir.

Diğer taraftan, hitap ettiği kitle tarafından sorunsuz kullanımı için, kimi tesis ve yan kullanımları barındırması faydalı olabileceği gibi zorunlu da olabilmektedir. Ancak, 10.000 m²'den büyük park alanlarında, söz konusu tesis ve yan kullanımların, sosyal alt yapı alanı ile öncelikle bütünleşebilecek nitelikte olması, plan kararı ile belirlenen sosyal alt yapı alanının kendisinden beklenen temel kullanımının akamete uğratılmaması gerekmektedir.

Öte yandan, "trafo" alanları da otopark alanları gibi Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliğinde teknik alt yapı alanları içerisinde yer almakta ve ayrı bir lejant gösterimine sahip olup, büyük alan kullanımı gerektiren trafo kullanımlarının nazım ve uygulama imar planı ölçeğinde, küçük alan kullanımı gerektiren trafo kullanımlarının ise uygulama imar planında mekansal kullanımının gösterilmesi mevzuat gereği zorunludur. Bu sebeple, trafo merkezleri doğası gereği bünyesinde yaşamsal tehlike barındıran kullanımlar olup bu tehlikenin bertaraf edilmesi için çevresinden usulüne uygun bir biçimde izole edilmesi gerekmekte, ayrıca planlama sırasında da trafo alanlarına komşuluğu bulunan çevre kullanımların da hassasiyetle seçilerek, konumunun niteliğine uygun olarak belirlenmesi gerekmektedir.

Her ne kadar, uyumsuzluğa konu hükümde trafonun, oyun alanlarına en az 10 metre mesafede olmak ve etrafı çit ve benzeri ile kapatılmak koşuluyla yapılabileceği belirtilmiş ise de, trafo merkezlerinin her yaştan nüfus kitlesine hitap eden park kullanımı ile bağdaşmak bir yana, kesin bir şekilde birbirinden ayrılması gereken bir kullanım türü olduğu anlaşıldığından fıkra hükmünde "trafo" ifadesi yönüyle hukuka uyarlık bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Kaldı ki, İmar Kanununun 18. maddesi Uyarınca Yapılacak Arazi ve Arsa Düzenlemesi İle İlgili Esaslar Hakkında Yönetmeliğin "Kamu Tesisleri Arsalarına Tahsis" başlıklı 12. maddesinde, "Düzenleme sahasında bulunan hastane, kreş, belediye hizmet veya diğer resmi tesis alanı gibi umumi tesislere ayrılan alanların parselleri, düzenlemeye giren parsellerin alanları oranında pay verilmek suretiyle hisselenir." düzenlemesine yer verilmiş olup esasen kamu ortaklık payından karşılanması gereken ve tescile tabi olan "trafo" alanlarının, kural olarak düzenleme ortaklık payından karşılanan "park" alanları içerisinde yapılabilmesi

T.C.
DANIŞTAY
ALTINCI DAİRE

Esas No : 2017/4842

hususunun edinim yöntemleri ve mülkiyet hukuku yönünden de hukuka aykırıdır.

Yönetmeliğin 19.maddesinin 1.fıkrasının "konut alanları" başlıklı (f) bendinin 1.ve 2.alt bentlerine ilişkin olarak;

Uyuşmazlık konusu düzenlemeler ile imar planında "konut kullanımına" ayrılan mekansal alanlarda, "ilgili idare meclisince yol boyu ticaret olarak teşekkül ettiği karar altına alınma" ve "zemin kat ve yol seviyesinde veya açığa çıkan bodrum katlarının yoldan cephe alan mekânlarında ya da binanın birinci katında veya bodrum katlarında zemin katta yer alan mekanla içten bağlantılı olan ve binanın ortak merdivenleri ile ilişkilendirilmeyen, getirilecek kullanıma ilişkin otopark ihtiyacını karşılamak kaydıyla, gürültü ve kirlilik oluşturmeyen ve imalâthane niteliğinde olmayan, gayrisihhi özellik taşımayan, halkın günlük ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik" koşullarına bağlı olarak bu alanda yaşayan insanların günlük ihtiyaçlarını karşılamaya dönük "dükkân, kuaför, terzi, eczane," yapımına imkan tanınmasında hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

"Anaokulu ve kreş" ibaresi ile "gelişme alanları hariç; Sağlık Bakanlığınca aranan şartlar sağlanmak kaydıyla günübirlik sağlık hizmeti sunulan sağlık kabini, muayenehane, aile sağlığı merkezi, ağız ve diş sağlığı merkezi, diyaliz merkezi, acil servis içermeyen tıp merkezi, psikoteknik değerlendirme merkezi, üremeye yardımcı tedavi merkezi, fizik tedavi müessesesi, genetik hastalıklar tanı merkezi, evde bakım merkezi, işitme cihazı merkezi, ısmarlama protez ve ortez merkezi ve lokanta, pastane gibi konut dışı hizmetler verilebilir." ibaresine ilişkin olarak;

Bu durumda, her biri Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliği eki plan gösterimlerinde ayrı lejantlarla gösterilen, farklı fonksiyonlara tekabül eden, ulaşım başta olmak üzere sosyal ve teknik altyapıya getireceği yük birbirinden çok farklı olan kullanım kararlarına yer verilmesi ve konut kullanımı ile bağdaşması mümkün olmayan söz konusu kullanımlara imar planı kararı bulunmaksızın yer verilmesinde 3194 sayılı İmar Kanununa uyarlık görülmemiştir.

Yönetmeliğin 27. maddesinin 1.fıkrasının (b) bendinde yakıt odasına yer verilmemiş olmasının bir eksiklik olduğu ancak dava konusu hükmün yönetmeliğin diğer hükümleri ile birlikte değerlendirildiğinde yapılarda yakıt odası yapılmasında hukuki bir engel bulunmadığı, yönetmeliğin 22.maddesinde emsal harici olarak yakıt deposuna yer verildiği görüldüğünden dava konusu hükümde hukuka aykırılık bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

Yönetmeliğin 28. maddesinin 1. fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde geçen asma kat yüksekliğine dair "5.50 metre" ibarelerine yönelik olarak, asma kat yüksekliklerinin uygulama imar planlarında gösterileceği, Yönetmelik hükmünde kat yüksekliği eğer uygulama imar planında daha fazla gösterilmemiş ise en fazla ne kadar olacağına belirtildiği, asma kat yüksekliğinin uygulama imar planında gösterileceğinden davacının asma kat yüksekliğinin yetersiz olduğu iddiası yerinde değildir.

Aynı maddenin 3. fıkrasının son cümlesinde geçen "Özellikli olan yapılarda bu hüküm uygulanmayabilir." ifadesine ilişkin olarak, özellikli yapılar dava konusu Yönetmelik ve diğer imar mevzuatında tanımlanmadığından ifade muğlak olup idarelere özellikli yapılar konusunda keyfi uygulamalar yapabilecek biçimde geniş takdir yetkisi verdiğinden bu ifadede imar mevzuatına uyarlık bulunmamaktadır.

Yönetmeliğin 32.maddesinin 3.fıkrasına ilişkin olarak, Yönetmeliğin 32. maddesinin 10. fıkrasında; "Havalandırma bacalarından elektrik ve doğalgaz tesisatı geçirilemez." hükmüne yer verilmiş olup havalandırma bacalarından elektrik ve doğal gaz tesisatı geçirilemeyeceğinden davacı tarafından da belirtildiği gibi dava konusu hükümde yer alan ölçülerin doğal havalandırma için yeterli olduğundan imar mevzuatına aykırılık bulunmamaktadır.

Yönetmeliğin 33. maddesinin 6. fıkrası ile 10. fıkrasının son cümlesine yönelik olarak; Davacının, organik atıklar ve geri kazanılabilecek atıklar olmak üzere evsel atıkların yerinde ayrıştırılması için en az iki adet atık ayrıştırma bacası olması gerektiği, bütün atıklar için bir atık ayrıştırma bacası düzenlenmesinin yetersiz olduğu, uygun kotta depolama odasına yer verilmemesinin de eksik düzenleme olduğu iddiasının yerinde olduğundan dava konusu 6.fıkrafta hukuka uyarlık bulunmamaktadır.

Yönetmeliğin dava konusu maddesinin 10.fıkrasının son cümlesinde yer alan "10 katın üzerindeki binalarda aynı baca sistemi yapılmakla birlikte hermetik cihaz kullanılır." ibaresine ilişkin olarak her ne kadar, davacı tarafından, hermetik cihazların kullanımının açık ve net

T.C.
DANIŞTAY
ALTINCI DAİRE

Esas No : 2017/4842

olmadığı, mahal veya sıcak su ısıtması için denge bacalı (hermetik) ayırımına gidilmeksizin hermetik cihazların kullanımının belirlendiği ifade edilmekte ise de, dava konusu hükümden 10 katın üzerindeki binalarda baca sistemi aynı kalmakla birlikte hermetik cihaz kullanılacağı açıkça ifade edildiğinden anılan hükümden bir belirsizlik ve hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Yönetmeliğin 34.maddesinin 2.fıkrasına ilişkin olarak,

Yönetmeliğin dava konusu maddesinin yedinci fıkrası uyarınca asansörün yapılması ve işletilmesi ile ilgili hususlarda Asansör Yönetmeliği ve TSE standartları hükümlerine uyulacağı açıkça ifade edildiğinden davacı tarafın iddialarına itibar edilmemiştir. Kaldı ki, dava konusu 34.madde, yönetmeliğin beşinci bölümünde planlarla ve ilgili idarelerce çıkarılacak yönetmeliklerle değiştirilebilecek kısımda yer aldığından idarelerce Asansör Yönetmeliği ve TSE standartları hükümlerine uymak koşuluyla düzenleme yapabilecekleri de tabiidir. Bu nedenlerle, dava konusu hükümlerde hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Yönetmeliğin 36.maddesinin 1 ve 2.fıkralarında, yapının kullanma amacı, günlük su ihtiyacı, seçilen yangın söndürme sistemi gibi kriterlere göre en az miktarın belirtildiği, daha yüksek miktarda belirlenmesinin önünde herhangi bir hukuki engelin bulunmadığı, dava konusu 36.madde, Yönetmeliğin beşinci bölümünde planlarla ve ilgili idarelerce çıkarılacak yönetmeliklerle değiştirilebilecek kısımda yer aldığından idarelerce bu yönde düzenleme yapabilecekleri, ulusal ve uluslararası standartlara uyulmak ve gerekli drenaj ve yalıtım tedbirleri alınmak şartıyla hacmi belirlenen su deposu bulundurulmasının zorunlu olduğundan dava konusu hükümlerde hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Yönetmeliğin 40.maddesinin 7.fıkrasında, her ne kadar, çatı aralarında doğalgaz ısı merkezi ve hidrofor tesisatı sayılmamış ise de, uyumsuzluğa konu yönetmelik hükümleri birlikte değerlendirildiğinde ısı merkezi ve hidrofor tesisatı emsal hesabı dışında tutulduğundan gerekli olduğunda yapılarda inşa edilmesinde herhangi bir hukuki engel bulunmamaktadır.

Yönetmeliğin 44.maddesinin 4.fıkrasının (b) bendine yönelik olarak,

Dava konusu hükümden yapının kullanma amacı göz önüne alındığında 9 m²'lik alanın kontrol kulübesi için yeterli olduğu gibi dava konusu 44.madde, yönetmeliğin beşinci bölümünde planlarla ve ilgili idarelerce çıkarılacak yönetmeliklerle değiştirilebilecek kısımda yer aldığından idarelerce bu yönde düzenleme yapabileceklerinden dava konusu hükümden hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Yönetmeliğin 56.maddesinin 8.fıkrasına yönelik olarak; "Bakanlar Kurulunca belirlenen; gecekondu alanları ve kıyı alanlarında bulunan yapı ve tesisler, niteliğinin bozulması sebebiyle orman ve mera dışına çıkarılan alanlar dâhil olmak üzere kentsel ve kırsal alan ve yerleşmelerdeki tesisler" kısmının 644 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 2/ğ maddesinde Bakanlığa verilen yetkiyi aştığından hukuka aykırılık bulunmamaktadır. Hükmün devamında ise "Bakanlıkça belirlenen finans ve ticaret merkezleri, fuar ve sergi alanları, eğlence merkezleri, şehirlerin ana giriş düzenlemeleri gibi şehirlerin marka değerini arttırmaya ve şehrin gelişmesine katkı sağlayacak özel proje alanları ile 2/3/1984 tarihli ve 2985 sayılı Toplu Konut Kanunu ve 20/7/1966 tarihli ve 775 sayılı Gecekondu Kanunu uyarınca Toplu Konut İdaresi Başkanlığı tarafından yapılan uygulamalara ilişkin yapıların yapı ruhsatları ve yapı kullanma izin belgeleri yürürlükteki imar ve parselasyon planlarına uygun olarak müdürlüklerce düzenlenir ve bu alanlarda kat mülkiyetinin kurulmasının sağlanacağı" kısmının ise 644 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 2/ğ maddesi ile uyumlu olduğundan hükmün bu kısmında imar mevzuatına aykırılık bulunmamaktadır.

Yönetmeliğin 57.maddesinin 2.fıkrasının 8.alt bendine yönelik olarak, her ne kadar, davacı tarafından, binalarda ısı yalıtımının yetersiz yapılmasının ve enerji tüketiminin fazla oluşunun en büyük nedeninin sistem kesitlerinin verilmemesi ve denetlenememesi olduğu ifade edilmekte ise de, Yönetmeliğin 57.maddesinin 2.fıkrasının (b) alt bendine göre, ilgili mühendis ve mimarlarca hazırlanacak ısı yalıtım projesi veya raporunun mimari projeye eklenmesi zorunlu olduğundan dava konusu hükümden hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Yönetmeliğin 57.maddesinin 7.fıkrasında geçen "elektrik mühendisi veya elektrik elektronik mühendisi ve makina mühendisince birlikte" ibaresine ilişkin olarak 2577 sayılı Yasanın 27.maddesi uyarınca idari işlemin uygulanması halinde telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ve idari işlemin açıkça hukuka aykırı olması şartlarının birlikte

T.C.
DANIŞTAY
ALTINCI DAİRE

Esas No : 2017/4842

gerçekleşmediğinden yürütmenin durdurulması isteminin reddine karar verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Yönetmeliğin 57.maddesinin 15.fıkrasının birinci ve ikinci cümlelerine ilişkin olarak;

İmar Kanununun 22.maddesi uyarınca, yapı ruhsatı almak için dilekçe ekinde ilgili idareye sunulması gereken belgelerden biri elektrik ve tesisat projeleri olup bu doğrultuda, söz konusu projelerin ruhsat alınmadan önce onaylanması gerektiği açıktır.

Bu durumda, anılan Yasa hükmüne aykırı olarak, yapı ruhsatı almak için dilekçe ekinde sunulması gereken belgelerden elektrik, doğalgaz ve tesisat projelerinin ruhsatın alındığı tarihi izleyen otuz gün içinde onaylanmasına yönelik düzenleme getirmek suretiyle Yasanın amacına aykırı olarak tesis edilen dava konusu Yönetmelik maddesinde imar mevzuatına uyarılık bulunmamaktadır.

Yönetmeliğin 57.maddesinin 20, 21 ve 23.fıkralarına yönelik olarak, Yönetmeliğin 68.maddesinin 9.fıkrası uyarınca, meslek odalarının serbest sanat icrasından men'i veya Odadan ihraç kararı alınan veya istifa ederek üyeliğini veya büro tescilini sona erdiren veya adına büro tescili bulunup vefat eden üyelerini derhal merkez yapı denetim komisyonu ile bütün ilgili yerlere ve kuruluşlara elektronik ortamda bildirmek zorunda oldukları, bu bilgilerin aynı zamanda Bakanlığa yazılı olarak gönderilmesinin zorunlu olduğu, ilgili idarelerin, mimar ve mühendislerin kısıtlılık durumunu Bakanlığın yapı denetim sisteminden kontrol ederek yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgelerini düzenleyecekleri açık olup gerçeğe aykırı belge verenler ya da beyanda bulunanlar hakkında yasal işlem yapılacağı hususunda başvuru sahiplerinin bilgilendirilmesi amacıyla sicil durum taahhünamesi istenmesinde imar mevzuatına aykırılık görülmemiştir. Bu durumda, uyuşmazlık konusu hükümlerde hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Yönetmeliğin 57.maddesinin 23. fıkrasında, "Kanunun 38'inci maddesinde sayılan mühendisler, mimarlar ve şehir plancıları dışında kalan fen adamlarının proje hazırlamaya ilişkin yetki, görev ve sorumlulukları saklıdır." hükmü yer almaktadır. Bu durumda, 3194 sayılı İmar Kanununun 28 ve 38.maddeleri ile Elektrik ile İlgili Fen Adamlarının Yetki, Görev ve Sorumlulukları Hakkında Yönetmeliğin 4.maddesi birlikte değerlendirildiğinde mühendisler, mimarlar ve şehir plancılarının hazırlayacakları projeler ile bu meslek dışında kalan fen adamlarının hazırlayacakları projelerin hangileri olduğu belirtilmiş olup İmar Kanunu ve buna göre çıkarılan Yönetmeliğe uygun dava konusu hükümde imar mevzuatına aykırılık bulunmamaktadır.

Yönetmeliğin 64.maddesinin 7.fıkrasının ilk cümlesine ilişkin olarak, her ne kadar, davacı tarafından dava konusu hükümde yapı kullanma belgesi bulunmayan yapılara doğalgaz hizmetinin de sunulmaması gerektiği ifade edilmekte ise de, yapı kullanma belgesi bulunmayan yapılara elektrik hizmeti sunulmayacağından doğal hizmeti sunulsa dahi bu hizmetten yararlanılamayacağı gibi hükümde geçen "ve benzeri" ifadesinden doğalgaz hizmetinin de anlaşılması gerektiğinden dava konusu hükümde hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Yönetmeliğin 66.maddesinin 2, 3 ve 10.fıkralarına yönelik olarak, uyuşmazlığa konu mimari estetik komisyonu tanımı ile bu komisyona ilişkin Yönetmelik hükmünün 3194 sayılı İmar Kanununun 8. maddesinin (j) fıkrasına ile uyumlu olduğundan dava konusu düzenlemelerde hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Mimari estetik komisyonlarının "beş uzmandan teşkil edeceği, salt çoğunlukla toplanacağı, kararların oyçokluğu ile alınacağı, Komisyonun gündeminin ilgili idarece belirleneceği ve nihayet Komisyon başkanının ilgili idare tarafından atanacağı" şeklinde komisyonların oluşumuna ve karar nisabına yönelik düzenleme getirilmiştir.

Her yörenin ve planlama alanının tarihi, coğrafi, iklimsel ve jeolojik özellikleri farklılık gösterdiği gibi her mahalli idarenin ekonomik ve sosyal imkanları da farklılık gösterdiğinden, yukarıda belirtilen açıklamalar ışığında söz konusu "mimari estetik komisyonları"nın oluşumundaki meslek kompozisyonunun da bu farklılıkların nazara alınması suretiyle gerekirse ilgili idarelerce kabul edilecek alt yönetmelikler ve imar planları eliyle belirlenmesinin daha uygun olduğu, aksi yaklaşımla meslek gruplarının ve akademik ünvanlarının dava konusu yönetmelikle belirtilmesi suretiyle mahalli idarelerin takdir hakkının kaldırılmasının, yöresel ihtiyaçların etkin bir şekilde sunumunun kısıtlanması sonucunu doğuracaktır. Bu durumda,

T.C.
DANIŞTAY
ALTINCI DAİRE

Esas No : 2017/4842

"mimari estetik komisyonları"nın oluşumunda hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Yönetmeliğin 68.maddesinin 4.fıkrasında geçen "meslek adamları" ibaresine yönelik olarak, uyuşmazlığa konu Yönetmelik hükmünde yer alan "meslek adamları" ifadesinden, İmar Kanununun 28 ve 38.maddesinde yer alan uzmanlık, çalışma konuları ve ilgili kanunlarına göre, mühendisler, mimarlar, şehir plancıları oldukları anlaşılmakta olup uyuşmazlık konusu bend hükmünde hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinin 4.maddesinin 1.fıkrasının (aa) bendinde, (şşş) bendinde, 19.maddesinin 1.fıkrasının (f) bendinin 1.ve 2.alt bentlerindeki "ilgili idare meclisince yol boyu ticaret olarak teşekkül ettiği karar altına alınma" ve "zemin kat ve yol seviyesinde veya açığa çıkan bodrum katlarının yoldan cephe alan mekânlarında ya da binanın birinci katında veya bodrum katlarında zemin katta yer alan mekanla içten bağlantılı olan ve binanın ortak merdivenleri ile ilişkilendirilmeyen, getirilecek kullanıma ilişkin otopark ihtiyacını karşılamak kaydıyla, gürültü ve kirlilik oluşturmayan ve imalâthane niteliğinde olmayan, gayrisihhi özellik taşımayan, halkın günlük ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik" koşullarına bağlı olarak bu alanda yaşayan insanların günlük ihtiyaçlarını karşılamaya dönük "dükkân, kuaför, terzi, eczane," yapımına imkan tanınmasında, 27. maddesinin 1.fıkrasının (b) bendinde, 28. maddesinin 1. fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde, 32.maddesinin 3 ve 10. fıkralarında, 33. Maddesinin 10. fıkrasının son cümlesinde, 34.maddesinin 2.fıkrasında, 36.maddesinin 1 ve 2.fıkralarında, 40.maddesinin 7.fıkrasında, 44.maddesinin 4.fıkrasının (b) bendinde, 56.maddesinin 8.fıkrasında, 57.maddesinin 2.fıkrasının 8.alt bendinde, 57.maddesinin 15.fıkrasının birinci ve ikinci cümlelerinde, 57.maddesinin 20, 21 ve 23.fıkralarında, 64.maddesinin 7.fıkrasının ilk cümlesinde, 66.maddesinin 2, 3 ve 10.fıkralarında, 68.maddesinin 4.fıkrasında, 57.maddesinin 7.fıkrasında geçen "elektrik mühendisi veya elektrik elektronik mühendisi ve makina mühendisince birlikte" ibaresinde imar mevzuatına aykırılık bulunmadığından yürütmenin durdurulması isteminin reddine; Yönetmeliğin 19.maddesinin 1. fıkrasının (c) bendinin 1, 2 ve 3. alt bentlerinde, "trafo" ibaresinde, 19.maddesinin 1.fıkrasının (f) bendinin 1.ve 2.alt bentlerindeki "Anaokulu ve kreş" ibaresi ile "gelişme alanları hariç; Sağlık Bakanlığınca aranan şartlar sağlanmak kaydıyla gününbirlik sağlık hizmeti sunulan sağlık kabini, muayenehane, aile sağlığı merkezi, ağız ve diş sağlığı merkezi, diyaliz merkezi, acil servis içermeyen tıp merkezi, psikoteknik değerlendirme merkezi, üremeye yardımcı tedavi merkezi, fizik tedavi müessesesi, genetik hastalıklar tanı merkezi, evde bakım merkezi, işitme cihazı merkezi, ısmarlama protez ve ortez merkezi ve lokanta, pastane gibi konut dışı hizmetler verilebilir." ibaresinde, 28. maddesinin 3. fıkrasının son cümlesinde geçen "Özellikli olan yapılarda bu hüküm uygulanmayabilir." ifadesinde, 33. maddesinin 6. fıkrasında imar mevzuatına uyarlık bulunmadığından yürütmenin durdurulması isteminin kabulüne karar verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Altıncı Dairesince Tetkik Hakiminin açıklamaları dinlendikten ve 2577 sayılı Yasanın 27. maddesi uyarınca dosyadaki belgeler incelendikten sonra işin gereği görüldü :

Dava, Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca 03.07.2017 tarihli, 30113 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinin 4. maddesindeki "fenni mesul" tanımında geçen "meslek mensupları" ibaresinin ve aynı maddedeki "sicil durum taahhütnamesi" tanımının, 19. maddesinin 1. fıkrasının "Park alanları" başlıklı (c) bendinin 2 ve 3. alt bentlerinin, 19.maddesinin 1.fıkrasının "Konut alanları" başlıklı (f) bendinin 1 ve 2.alt bentlerinin, 27. maddesinin 1.fıkrasının (b) bendinin, 28. maddesinin 1. fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde geçen "5.50 metre" ibarelerinin ve aynı maddenin 3. fıkrasının son cümlesinin, 32. maddesinin 3. fıkrasının, 33. maddesinin 6. fıkrasının ve 10. fıkrasının son cümlesinin, 34. maddesinin 2. fıkrasının, 36. maddesinin 1 ve 2. fıkralarının, 40. maddesinin 7. fıkrasının ilk cümlesi hariç kalan kısmının, 44. maddesinin 4. fıkrasının (b) bendinin, 56. maddesinin 8. fıkrasının, 57. maddesinin 2. fıkrasının 8. alt bendindeki "gerektiğinde" ibaresinin, aynı maddenin 7. fıkrasında

T.C.
DANIŞTAY
ALTINCI DAİRE

Esas No : 2017/4842

geçen "elektrik mühendisi veya elektrik elektronik mühendisi ve makine mühendisince birlikte" ibaresinin ve 15. fıkrasının 1 ve 2. cümlelerinin, 20, 21 ve 23. fıkralarının, 64. maddesinin 7. fıkrasının ilk cümlesinin, 66.maddesinin 2 ve 3. fıkraları ile 10.fıkrasının son cümlesinin, 68. maddesinin 4. fıkrasının son cümlesinde geçen "meslek adamlarının" ibaresinin iptali ve yürütülmesinin durdurulması istemiyle açılmıştır.

Anayasanın 124. maddesi; yönetmeliklerin, Başbakanlık (Cumhurbaşkanlığı), bakanlıklar ve kamu tüzelkişileri tarafından, kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve tüzüklerin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla çıkarılabileceklerini öngörmektedir.

İdarelerin, yönetmeliklerle yapacakları düzenlemelerin üst kurallara aykırı olmaması; düzenlemenin yasalarla idarelere tanınan yetkiler çerçevesinde ve yasayla belirlenen sınırlara bağlı olarak, tamamlayıcı, açıklayıcı ve üst normların uygulanmasına yönelik olması gerekmektedir.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun 1. maddesinde; bu Kanunun, yerleşme yerleri ile bu yerlerdeki yapılaşmaların; plan, fen, sağlık ve çevre şartlarına uygun teşekkülünü sağlamak amacıyla düzenlendiği, 2. maddesinde; belediye ve mücavir alan sınırları içinde ve dışında kalan yerlerde yapılacak planlar ile inşa edilecek resmi ve özel bütün yapılar bu Kanun hükümlerine tabi olduğu; 3. maddesinde; herhangi bir sahanın, her ölçekteki plan esaslarına, bulunduğu bölgenin şartlarına ve yönetmelik hükümlerine aykırı maksatlar için kullanılmasının mümkün olmadığı; 5. maddenin son fıkrasında; bu Kanunda adı geçen diğer tanımların Bakanlıkça hazırlanacak yönetmelikte tarif edileceği belirtilmiştir.

Anılan Yasanın Yönetmelik başlıklı 44. maddesinin (I) fıkrasının (f) bendi; imar planı yapımı ve değişiklikleriyle ilgili kriterlerin tespiti ve imarla ilgili diğer hususların; (b) bendi; imar planlarında okul, ibadet yeri, sağlık, spor, sosyal ve kültürel tesisler ile kamu kuruluşlarının yapıları için ayrılacak yerler ve bu konu ile ilgili diğer hususların; (i) bendi de; yerleşme alanlarıyla ilgili genel esasların Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenmesi gerektiği kuralını getirmiştir.

Ayrıca, 3194 sayılı Yasanın 4. maddesinin 1. fıkrasında; "2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, bu Kanunun ilgili maddelerine uyulmak kaydı ile 2960 sayılı İstanbul Boğaziçi Kanunu ve 3030 sayılı Büyük Şehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun ile diğer özel kanunlar ile belirlenen veya belirlenecek olan yerlerde, bu Kanunun özel kanunlara aykırı olmayan hükümleri uygulanır." kuralı yer almaktadır.

Buna göre,3194 sayılı İmar Kanunu genel kanun olup, özel kanunlarda hüküm bulunması halinde özel yasa kurallarının da uygulanması gerekmektedir.

644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin (KHK) 37. maddesinin 1. fıkrasına göre, mevzuatta Bayındırlık ve İskan Bakanlığına yapılmış olan atıflar Çevre ve Şehircilik Bakanlığına yapılmış sayıldığından, 3194 sayılı Yasada Bayındırlık ve İskan Bakanlığına verilen görevlerin Çevre ve Şehircilik Bakanlığının görevleri olarak kabulü gerekmektedir.

644 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin (KHK) 2. maddesinde, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının görevleri, 12. maddesinde ise, Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğünün görevleri düzenlenmiştir. 2. maddenin 1. fıkrasının (a) bendiyle: "Yerleşmeye, çevreye ve yapılaşmaya dair imar, çevre, yapı ve yapım mevzuatını hazırlamak"; 648 sayılı KHK'nin 1. maddesiyle değişik (ç) bendiyle de: "Her tür ve ölçekteki fiziki planlara ve bunların uygulanmasına yönelik temel ilke, strateji ve standartları belirlemek" Çevre ve Şehircilik Bakanlığının görevleri arasında sayılırken, KHK'nin 12. maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (k) bentleriyle "Yerleşme ve yapılaşmaya yönelik mimarlık, mühendislik, müteahhitlik ve müşavirlik hizmetlerine ilişkin düzenlemeleri yapmak, uygulamaları denetlemek ve izlemek" ve "Gerçek kişilere ve özel hukuk tüzel kişilerine ait her türlü yapılar ile ilgili genel ilkeleri, stratejileri ve standartları belirlemek ve uygulanmasını sağlamak" ile "Konut politikalarının belirlenmesine yönelik çalışmalarda bulunmak, belirlenmiş politika, plan ve stratejilere göre uygulamayı temin ve sonuçlarını takip etmek." bakanlığın hizmet birimlerinden olan Mesleki Hizmetler Genel

T.C.
DANIŞTAY
ALTINCI DAİRE

Esas No : 2017/4842

Müdürlüğünün görevleri arasında sayılmıştır.

644 sayılı KHK'nin Geçici 1. maddesinde de "Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin uygulanmasına ilişkin düzenlemeler, bir yıl içinde yürürlüğe konulur. Bu düzenlemeler yürürlüğe girinceye kadar mevcut düzenlemelerin bu Kanun Hükmünde Kararnameye aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur." kuralına yer verilmiştir.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığının 3194 sayılı İmar Kanununda yerleşme alanları ile düzenleme yapmak yetkisinin yanı sıra, 644 sayılı KHK'ya göre yerleşmeye, çevreye ve yapılaşmaya dair imar, çevre, yapı ve yapım mevzuatını hazırlamaya ilişkin görev, yetki ve sorumlulukları kapsamındaki özel kanun kurallarına aykırı olmayan düzenlemeler de dava konusu Yönetmelik değişikliğinin dayanağını oluşturacaktır.

Dosyanın incelenmesinden, davacı TMMOB Makine Mühendisleri Odası tarafından 03.07.2017 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanan Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinin muhtelif maddelerinin iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır. Bu Yönetmeliğin 70.maddesiyle, 02/11/1985 tarihli, 18916 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır. Uyuşmazlıkta iptali istenen maddeler sırasıyla münhasıran incelenecektir.

1.Yönetmeliğin 4.maddesinin 1.fıkrasının (aa) bendi;

Yönetmeliğin 4.maddesinin 1.fıkrasının (aa) bendinde fenni mesul, "Yapının tüm malzemeleri ve tesisatı ile birlikte, plana, ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere, standartlara, teknik şartnamelere, uygun olarak inşa edilmesinin kamu adına denetimini üstlenen, ruhsat eki etüt ve projelerin gerektirdiği uzmanlığı haiz meslek mensupları" olarak tanımlanmıştır.

Davacı tarafından, *tanımda fenni mesule özgülenen görev ve işlevlerin özellikleri göz önüne alındığında, yapının belirtilen kriterlere uygun şekilde inşa edilmesinin kamu adına denetiminin aldıkları eğitim ve mesleki formasyonları gereği ancak mühendis ve mimarlarca yerine getirilebileceği, ruhsat eki etüt ve projelerin gerektirdiği uzmanlığa ancak mühendis ve mimarların haiz olacağı, buna karşılık ruhsat eki etüt ve projelerin gerektirdiği uzmanlığın kriterleri belirtilmemişken, meslek mensupları tanımı kapsamına hangi meslekten olanların gireceği belirsiz olacak şekilde fenni mesullerin "meslek mensupları" şeklinde tanımlanmasının genel, belirsiz ve muğlak bir tanım olduğu ileri sürülerek iptali istenmektedir.*

Davalı idarenin savunmasında, *fenni mesul tanımı Yönetmeliğe 02/09/1999 tarihli, 23804 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan değişiklik ile Yönetmeliğin 16. maddesine yirmisekizinci fıkra olarak eklendiği ve ilk halinde de iptali talep edilen şekilde "meslek mensubu" olarak tanımlandığı, anılan maddede 13/07/2000 tarihli, 24108 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan değişiklik ile de söz konusu husus korunduğu ve halihazırda yürürlükte bulunan Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği'nin dava konusu maddesinde de aynı şekilde meslek mensubu olarak tanımlandığı, fenni mesuliyetin İmar Kanunu ve Yönetmeliğin ilgili maddeleri ile birlikte bütüncül bir şekilde değerlendirilmesi halinde iddianın yersiz olduğunun anlaşılacağı, "meslek mensupları ifadesi ile Kanun ve Yönetmelik hükümlerinden anlaşılacağı üzere yapının fenni mesuliyetini; konusu, ilgisi ve yapım aşamasına göre üstlenen uzmanlar kastedilmekte olup, fenni mesullerin "meslek mensupları" şeklinde tanımlanmasının, yeni bir düzenleme olmadığı, tanımın ilk halinde de mevcut olan ibare ile ileri sürüldüğü üzere herhangi bir belirsiz ve muğlak durum ortaya çıkmadığı belirtilerek istemin reddine karar verilmesi istenmektedir.*

Dairemizce yapılan değerlendirmede aşağıdaki sonuca ulaşılmıştır:

3194 sayılı İmar Kanunu'nun 28. maddesinde "Bu Kanun kapsamındaki mimarlık, mühendislik ve planlama hizmetine ilişkin harita, plan, etüt, proje ve eklerinin düzenlenmesi ve bunların yerine getirilmesinin; uygulamada bulunulacak alanın, yerleşme merkezinin ve yapının sınıfına, özelliğine ve büyüklük derecesine göre, uzmanlık alanlarına uygun olarak 38'inci maddede belirtilen meslek mensuplarına yaptırılması mecburidir." hükmüne, 38. maddesinde ise "Halihazır harita ve imar planlarının hazırlanması ve bunların uygulanmasının fenni mesuliyetini; uzmanlık, çalışma konuları ve ilgili kanunlarına göre, mühendisler, mimarlar, şehir plancıları deruhte ederler." hükmüne yer verilmiştir. 6235 sayılı TMMOB Kanunu'nun 33. maddesi uyarınca, "Türkiye'de mühendislik ve mimarlık meslekleri mensupları, mesleklerinin icrasını iktiza ettiren işlerle meşgul olabilmeleri ve mesleki tedrisat yapabilmeleri için ihtisasına

Uyuşmazlığa konu Yönetmelik hükmündeki fenni mesul tanımında yer alan "uzmanlığı haiz meslek mensuparı" ifadesinden, İmar Kanununun 28 ve 38.maddesinde yer alan uzmanlık, çalışma konuları ve ilgili kanunlarına göre, mühendisler, mimarlar, şehir plancıları oldukları anlaşılmakta olup uyuşmazlık konusu bend hükmündeki fenni mesul tanımında imar mevzuatına aykırılık bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Yönetmelik maddesinde yer alan "fenni mesul" tanımına yönelik olarak yürütmenin durdurulması isteminin reddine karar verilmesi gerekmiştir.

2.Yönetmeliğin 4.maddesinin (şşş) bendindeki "sicil durum taahhütnamesi" tanımı;

Yönetmeliğin 4.maddesinin 1.fıkrasının (şşş) bendinde, sicil durum taahhütnamesi, "Proje müelliflerinin, şantiye şeflerinin, fenni mesullerin, müteahhitletin mesleki kısıtlılığının olmadığını ve yetki sınırını aşmadığını taahhüt ettiği beyanname," olarak tanımlanmıştır.

Davacı tarafından, 6235 sayılı Kanun ve ilgili yönetmeliklere göre; yüksek mühendis, yüksek mimar, mühendis ve mimarların Türkiye sınırları içinde meslek ve sanatlarını yapabilmeleri için bağlı oldukları meslek odasının mevzuatına, kararlarına, ve yönetmeliklerinde bahsedilen kayıt, tescil ve diğer hususlarla ilgili kurallara uymakla yükümlü oldukları çünkü ilgili mühendis veya mimarın uzmanlık konusuna uygun meslek mensubu olup olmadığı, mesleğini serbest olarak icra yetkisi bulunup bulunmadığı, meslekten süreli veya süresiz men edilme, disiplin cezası gibi herhangi bir kısıtlılığının olup olmadığı bizzat ilgilinin kendi beyanına göre değil ancak bağlı olduğu ilgili meslek odasından alınacak bilgi ve belgelerle anlaşılabilir ve ortaya konulabilecek bir durum olduğu, mühendis ve mimarın meslek odasına kayıtlı olup olmadığı, mesleğinin gereklerini yerine getirip getirmediği, mesleğini ifa ederken kanun ve yönetmeliklere uygun hareket etmemesi halinde kendisine herhangi bir ceza verilip verilmediği yani mesleğini yapmasına engel bir halin olup olmadığı ancak ilgili meslek odasından alınabilecek sicil durum belgesiyle mümkün olduğu, sicil durum taahhütnamesinin ise mesleki sicili araştırılan kişinin, bu sicili tutan meslek odası yerine, bizzat kendi beyanına bırakılan bir belge haline geldiği, mühendis veya mimarın mesleki sicilinin bağlı olduğu meslek odasından araştırılması yerine bizzat kendi beyanına bağlanması halinde, 6235 sayılı Kanun çerçevesinde Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği ve bağlı odaları tarafından ilgili mimar ve mühendis üzerindeki denetim yetkisinin ve kanuna aykırı hareket eden meslek erbabı hakkında tesis etmiş olduğu yaptırımların uygulanabilirliğinin pratik bir yararının kalmayacağı, ilgili meslek odasının meslek mensupları üzerindeki denetim yetkisi açısından kısıtlayıcı bir nitelik arz edeceği gibi uzun vadede de topluma sunulan mühendislik ve mimarlık hizmetlerinin kalitesini düşüreceği, mesleki faaliyetlerden yararlananların, yani toplumun da zararına olacağı, konunun diğer bir boyutu da, gerçeğe aykırı beyanda bulunma olasılığı göz önüne alındığında ve durumun zamanında tespit edilememesi halinde yalan beyan nedeniyle yapılaşma süreçlerinde sonradan yok hükmünde sayılabilecek işlemlere neden olması, ruhsatı veren kurumların, vatandaşın ve yargı mekanizmasının gereksiz zaman kaybına uğramaları, kusuru olmayan tarafların zaman kaybı nedeniyle maddi ve manevi zarara uğramaları, hatta gerçeğe aykırı beyanda bulunan mimar ve mühendisin de maddi ve manevi zarara uğramasına neden olacağı, alanın gereklerine uygun olmayan, yasa ve hukuka aykırı olan sicil durum taahhütnamesi tanımının yasaya aykırı olduğu iddia edilerek iptali istenmektedir.

Davalı idarenin savunmasında, 6235 sayılı Kanun ve İmar mevzuatı uyarınca mimar ve mühendislerin meslek ve sanatlarını icra edebilmeleri için ilgili meslek odasına kayıtlı olmaları gerektiği, 31/07/2009 tarihli, 27305 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Kamu Hizmetlerinin Sunumunda Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik" ile idarenin, hizmetleri yerine getirirken başvuru sahibinden istediği bilgi ve belgelerle ilgili düzenlemelerin beyan esas alınacak şekilde hazırlanacağı kuralı getirilmiş ve gerçeğe aykırı belge verenler ya da beyanda bulunanlar hakkında yasal işlem yapılacağı hususunda başvuru sahiplerinin bilgilendirilmesi gerektiği düzenlendiği, Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinin 68.maddesinin 9.fıkrasında, "İlgili meslek odaları, 6235 sayılı Kanunun 26 nci maddesinin birinci fıkrasının (ç) ve (d) bentlerine istinaden aynı Kanunun 27 nci maddesi uyarınca Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Yüksek Haysiyet Divanı tarafından on beş günden altı aya kadar serbest sanat icrasından men'i veya Odadan ihraç kararı alınan veya istifa ederek üyeliğini veya büro tescilini sona

T.C.
DANIŞTAY
ALTINCI DAİRE

Esas No : 2017/4842

men'i veya Odadan ihraç kararı alınan veya istifa ederek üyeliğini veya büro tescilini sona erdiren veya adına büro tescilli bulunup vefat eden üyelerini derhal merkez yapı denetim komisyonu ile bütün ilgili yerlere ve kuruluşlara elektronik ortamda bildirir. Bu bilgilerin aynı zamanda Bakanlığa yazılı olarak gönderilmesi zorunludur. İlgili idareler, mimar ve mühendislerin kısıtlılık durumunu Bakanlığın yapı denetim sisteminden kontrol ederek yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgelerini düzenler." hükmüne yer verilmiş olup ilgili idarelerin mimar ve mühendislerin kısıtlılık durumunu yapı denetim sisteminden kontrol ederek işlem yapmaları gerektiği, taahhütname istenmesinin mağduriyet yaratmayacağı belirtilerek istemin reddine karar verilmesi istenmiştir.

Dairemizce yapılan değerlendirmede aşağıdaki sonuca ulaşılmıştır:

Yönetmeliğin 68.maddesinin 9.fıkrası uyarınca, meslek odalarının serbest sanat icrasından men'i veya Odadan ihraç kararı alınan veya istifa ederek üyeliğini veya büro tescilini sona erdiren veya adına büro tescilli bulunup vefat eden üyelerini derhal merkez yapı denetim komisyonu ile bütün ilgili yerlere ve kuruluşlara elektronik ortamda bildirmek zorunda oldukları, bu bilgilerin aynı zamanda Bakanlığa yazılı olarak gönderilmesinin zorunlu olduğu, ilgili idarelerin, mimar ve mühendislerin kısıtlılık durumunu Bakanlığın yapı denetim sisteminden kontrol ederek yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgelerini düzenleyecekleri açık olup gerçeğe aykırı belge verenler ya da beyanda bulunanlar hakkında yasal işlem yapılacağı hususunda başvuru sahiplerinin bilgilendirilmesi amacıyla sicil durum taahhütnamesi istenmesinde imar mevzuatına aykırılık görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, Yönetmelik maddesinde yer alan "Sicil durum taahhütnamesi" tanımına yönelik olarak, yürütmenin durdurulması isteminin reddine karar verilmesi gerekmiştir.

3.Yönetmeliğin 19.maddesinin 1.fıkrasının "Park alanları" başlıklı (c) bendinin 2 ve 3.alt bentlerinin;

Yönetmeliğin 19.maddesinin 1.fıkrasının (c) bendinin 2.alt bendinde, "1000 m2 ve üzeri parklarda ahşap veya hafif yapı malzemelerinden yapılmak, kat adedi 1'i, yüksekliği 4.50 metreyi ve açık alanları dâhil taban alanları toplamda %3'ü, her birinin alanı 15 m2'yi geçmemek kaydıyla çay bahçesi, büfe, muhtarlık, güvenlik kulübesi ile oyun alanlarına en az 10 metre mesafede olmak ve etrafı çit ve benzeri ile kapatılmak koşuluyla trafo," 3.alt bendinde de, "Tabii veya tesviye edilmiş toprak zemin altında kalmak üzere, ağaçlandırma için TSE standartlarında öngörülen yeterli derinlikte toprak örtüsünün sağlanması kaydıyla kapalı otopark," yapılabileceği hükümlerine yer verilmiştir.

Davacı tarafından, park alanları tanımındaki bu hükümlerin, doğal alan olması gereken parkları, inşa edilmiş bir yapının terası konumuna dönüştürdüğü, deprem anı ve sonrası toplanma alanı olacak parkların güvenli sığınaklar olması durumunun ortadan kaldırılmakta olduğu, ayrıca parklarda yapılması mümkün kılınan çay bahçesi, büfe, muhtarlık, trafo benzeri türde emsal gösterilerek inşa edilebilecek birçok yapının, parkların doğal alan olmaktan uzaklaşmasına yol açacağı, neredeyse ağaç dikecek alan kalmayacağı, bu tanımla park alanlarının getirilen yapı yoğunluğu ve kullanım çeşitliliği ile rekreasyon alanı kullanımı niteliğine dönüştürüldüğü, amacına yönelik kullanım niteliğinin tamamen ortadan kaldırıldığı, söz konusu hükümlerdeki "trafo" ve "otopark" düzenlemelerinin, Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliğinde park alanlarına ilişkin yapılan benzer değişikliğin Danıştay Altıncı Dairesinin E:2013/6220 sayılı dosyasında yapılan yargılama ile anılan düzenlemenin yürütmesinin durdurulmasına karar verildiği ileri sürülerek iptali istenmektedir.

Davalı idare savunmasında, bu yönetmelik hükümleri ile park alanlarında eğlenme, dinlenme, ibadet, oyun, piknik, güvenlik, olası sağlık sorunlarına karşı ambulans istasyonu gibi toplumun yeşil alanlarda vakit geçirirken gereksinim duyacağı fonksiyonların ve asgari konfor şartlarının sağlanması ve bunlardan yararlanması için yapılmasına izin verilen yapıların tamamının, encümen kararına ve asgari yapılaşma koşullarında (taban alanı, yükseklik, metrekaşe, gibi değerlerin sınırlı tutulması, yeterli derinlik gibi koşullara bağlı tutulması) birtakım sınırlamalara uyulmak koşuluyla yapılabileceği, yeşil alanların ve parkların, mekânsal planlamaya karşılık gelen kullanım aralığında da yukarıda belirtilen asgari ve temel gereksinim ve konfor koşullarının bu mekânlarda da sağlanmasının gereği ve esası ele alındığından, belli

T.C.
DANIŞTAY
ALTINCI DAİRE

Esas No : 2017/4842

koşullara dayandırılarak madde kapsamında yapılmasına müsaade edilen asgari ve temel kullanımlarla, bahse konu sosyal ve teknik altyapı fonksiyonlarının ilgili mekânsal planlama mevzuatı kapsamında taşınması gereken temel kullanımlarını ve gösterim tekniklerini ortadan kaldırmasının söz konusu olamayacağı, imar planında yeşil alan olarak ayrılan parsellerde halkın günlük ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik ve civarın karakterine göre bulunması gereken kullanımların yeşil alanın fonksiyonu ve ölçeği ile kullanıcı niteliğine göre farklılık arz edeceğinden izin verilen yapıların madde hükmünde belirtilen yapılaşma şartlarını sağlamak kaydıyla sayısının ve büyüklüğünün belirlenmesi hususu idarenin takdirine bırakılmışken ve bu sayılan hususların encümen kararı alınması aşamasında hali hazırda göz önüne alınması gerektiği, Yönetmeliğin 5.maddesinin 4.fıkrasına göre Yönetmeliğin alan kullanım tanımlarında belirtilen işlevlerin imar planlarında daraltılabileceği ancak genişletilemeyeceği ifade edilmiş olup yeşil alanlarda yer alacak kullanımlara ilişkin plan karar alınmasının önünde bir engel bulunmadığı belirtilerek istemin reddine karar verilmesini istemektedir.

Dairemizce yapılan değerlendirmede aşağıdaki sonuca ulaşılmıştır:

3194 sayılı İmar Kanununun 1. maddesinde, bu Kanunun, yerleşme yerleri ile bu yerlerdeki yapılaşmaların; plan, fen, sağlık ve çevre şartlarına uygun teşekkülünü sağlamak amacıyla düzenlendiği, 3. maddesinde herhangi bir sahanın, her ölçekteki plan esaslarına, bulunduğu bölgenin şartlarına ve yönetmelik hükümlerine aykırı maksatlar için kullanılamayacağı hükmüne bağlanmıştır.

3194 sayılı İmar Kanununun 18. maddesinde, "Düzenleme ortaklık payları, düzenlemeye tâbi tutulan yerlerin ihtiyacı olan Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilk ve ortaöğretim kurumları, yol, otoyol hariç erişme kontrolünün uygulandığı yol, su yolu, meydan, park, otopark, çocuk bahçesi, yeşil saha, ibadet yeri ve karakol gibi umumî hizmetlerden ve bu hizmetlerle ilgili tesislerden başka maksatlarla kullanılamaz." hükmüne yer verilmiştir.

Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliğinin 5.maddesinin (i) bendinde de, sosyal altyapı alanları, birey ve toplumun kültürel, sosyal ve rekreatif ihtiyaçlarının karşılanması ve sağlıklı bir çevre ile yaşam kalitelerinin artırılmasına yönelik kamu veya özel sektör tarafından yapılan eğitim, sağlık, dini, kültürel ve idari tesisler, açık ve kapalı spor tesisleri ile park, çocuk bahçesi, oyun alanı, meydan, rekreasyon alanı gibi açık ve yeşil alanlara verilen genel isim olarak tanımlanmış, (k) bendinde ise, teknik altyapı alanları, kamu veya özel sektör tarafından yapılacak elektrik, petrol ve doğalgaz iletim hatları, içme ve kullanma suyu ile yer altı ve yer üstü her türlü arıtma, kanalizasyon, atık işleme tesisleri, trafo, her türlü enerji, ulaştırma, haberleşme gibi servislerin temini için yapılan tesisler ile açık veya kapalı otopark kullanışlarına verilen genel isim olarak tanımlanmıştır.

Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliğinin 24. maddesinin 2. fıkrasında: "Nazım imar planları üzerinde gösterilen sosyal ve teknik altyapı alanlarının konum ile büyüklükleri, toplam standartların altına düşülmemek, nazım imar planının ana kararlarını, sürekliliğini, bütünlüğünü ve genel işleyişini bozmamak ve hizmet etki alanı içinde kalmak şartı ile ilgili kurum ve kuruluşların görüşü dikkate alınarak uygulama imar planlarında değiştirilebilir.", aynı maddenin 3 fıkrasında da: "Uygulama imar planlarında, bölgenin ihtiyacına yönelik çocuk bahçesi, yeşil alan, otopark, cep otoparkı, yol boyu otopark, durak cebi, aile sağlık merkezi, mescit, karakol, muhtarlık, trafo gibi sosyal ve teknik altyapı alanlarını artırıcı küçük alan gerektiren fonksiyonlar ayrılabilir ve bu fonksiyonların konulması nazım imar planına aykırılık teşkil etmez." hükmünün yer aldığı görülmüştür.

İmar Kanununun 18.maddesi Uyarınca Yapılacak Arazi ve Arsa Düzenlemesi İle İlgili Esaslar Hakkında Yönetmeliğin "Kamu Tesisleri Arsalarına Tahsis" başlıklı 12.maddesinde, düzenleme sahasında bulunan okul, hastane, kreş, belediye hizmet veya diğer resmi tesis alanı gibi umumî tesislere ayrılan alanların parsellerinin, düzenlemeye giren parsellerin alanları oranında pay verilmek suretiyle hisselendirileceği hüküm altına alınmıştır.

3194 sayılı İmar Kanununun 18. maddesinin üçüncü paragrafında "Düzenleme ortaklık payları, düzenlemeye tabi tutulan yerlerin ihtiyacı olan Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilk ve ortaöğretim kurumları, yol, meydan, park, otopark, çocuk bahçesi, yeşil saha, ibadet yeri ve karakol gibi umumî hizmetlerden ve bu hizmetlerle ilgili tesislerden başka maksatlarla kullanılamaz" denilerek, içerisinde "park"larında bulunduğu bazı sosyal donatı alanlarının

T.C.
DANIŞTAY
ALTINCI DAİRE

Esas No : 2017/4842

öncelikle parselasyon işlemi sırasında belirlenecek düzenleme ortaklık payı ile kamu eldesine geçmesinin hedeflenmiş, diğer taraftan sosyal altyapı niteliğinde olan bu kullanımların öngörülen hizmetler dışında başka maksatlar için kullanımı amir hükümlerle yasaklanmıştır. Elbette söz konusu yasak, yalnız düzenleme ortaklık payından elde edilen sosyal donatı alanları için değil, mekansal kullanımı plan kararı ile belirlenen tüm sosyal alt yapı alanları için geçerli olduğunun, 3194 sayılı İmar Kanununun 3. maddesi gereği kabulü gerekmektedir. Nihayetinde Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliği eliyle sosyal ve teknik alt yapı alanları için sayısal standartlar da belirlenmiş olup, planlama alanı içerisinde yer alan bu kullanımların zemine fiilen varlığını koruması esastır.

Başka bir ifadeyle, Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliği ek-2 tabloda belirtilen asgari alan büyüklüklerinin azaltılması hukuken mümkün değildir. Bu nedenle, aktif sosyal donatı alanlarının (park, yeşil alan vd) metrekaresiz büyüklüklerinin azalmasına sebebiyet verecek herhangi bir kullanıma (açık/süs havuzu, çay bahçesi, büfe, muhtarlık, güvenlik kulübesi vd) izin verilemez. Bu kapsamda, 10.000 m²'den küçük park alanlarında metrekaresiz büyüklüklerinin azalmasına sebebiyet verecek herhangi bir kullanıma izin verilemeyeceğinden Yönetmeliğin uyuşmazlığa konu 19.maddesinin 1.fıkrasının (c) bendin 1. ve 2.alt bentlerinde imar mevzuatına uyarlık görülmemiştir.

Yönetmeliğin 19.maddesinin 1.fıkrasının (c) bendin 3.alt bendinde, tabii veya tesviye edilmiş toprak zemin altında kalmak üzere, ağaçlandırma için TSE standartlarında öngörülen yeterli derinlikte toprak örtüsünün sağlanması kaydıyla kapalı otopark yapılabileceği belirtilmiş ise de, ticari olmayan kamu kullanımına açık otopark yapılmasında bir sakınca bulunmamakla beraber düzenleme ortaklık payından karşılanan park alanlarının ayrılmaz bir parçası olan zemin altının ticari olarak faaliyet gösterilebilecek otopark kullanımına izin veren işbu düzenlemede hukuka uyarlık görülmemiştir.

Diğer taraftan, hitap ettiği kitle tarafından sorunsuz kullanımı için, kimi tesis ve yan kullanımları barındırması faydalı olabileceği gibi zorunlu da olabilmektedir. Ancak, 10.000 m²'den büyük park alanlarında, söz konusu tesis ve yan kullanımların, sosyal alt yapı alanı ile öncelikle bütünleşebilecek nitelikte olması, plan kararı ile belirlenen sosyal alt yapı alanının kendisinden beklenen temel kullanımının akamete uğratılmaması gerekmektedir.

Öte yandan, "trafo" alanları da otopark alanları gibi Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliğinde teknik alt yapı alanları içerisinde yer almakta ve ayrı bir lejant gösterimine sahip olup, büyük alan kullanımı gerektiren trafo alanlarının nazım ve uygulama imar planı ölçeğinde, küçük alan kullanımı gerektiren trafo alanlarının ise uygulama imar planında mekansal kullanımının gösterilmesi mevzuat gereği zorunludur. Bu sebeple, trafo merkezleri doğası gereği bünyesinde yaşamsal tehlike barındıran alanlar olup bu tehlikenin bertaraf edilmesi için çevresinden usulüne uygun bir biçimde izole edilmesi gerekmekte, ayrıca planlama sırasında da trafo alanlarına komşuluğu bulunan çevre alanlarının da hassasiyetle seçilerek, konumunun niteliğine uygun olarak belirlenmesi gerekmektedir.

Her ne kadar, uyuşmazlığa konu hükümden trafonun, oyun alanlarına en az 10 metre mesafede olmak ve etrafı çit ve benzeri ile kapatılmak koşuluyla yapılabileceği belirtilmiş ise de, trafo merkezlerinin her yaşta nüfus kitlesine hitap eden park alanları ile bağdaşmak bir yana, kesin bir şekilde birbirinden ayrılması gereken bir kullanım türü olduğu anlaşıldığından fıkra hükmünde "trafo" ifadesi yönüyle hukuka uyarlık bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Kaldı ki, İmar Kanununun 18. maddesi Uyarınca Yapılacak Arazi ve Arsa Düzenlemesi ile İlgili Esaslar Hakkında Yönetmeliğin "Kamu Tesisleri Arsalarına Tahsis" başlıklı 12. maddesinde, "Düzenleme sahasında bulunan hastane, kreş, belediye hizmet veya diğer resmi tesis alanı gibi umumi tesislere ayrılan alanların parselleri, düzenlemeye giren parsellerin alanları oranında pay verilmek suretiyle hisselendirilir." düzenlemesine yer verilmiş olup esasen kamu ortaklık payından karşılanması gereken ve tescile tabi olan "trafo" alanlarının, kural olarak düzenleme ortaklık payından karşılanan "park" alanları içerisinde yapılabilmesi hususunun edinim yöntemleri ve mülkiyet hukuku yönünden de hukuka aykırıdır.

Açıklanan nedenlerle, Yönetmeliğin dava konusu 19.maddesinin 1.fıkrasının (c) bendinin 1, 2 ve 3.alt bentlerinde imar mevzuatına uyarlık bulunmadığından yürütmenin durdurulması isteminin kabulüne karar verilmesi gerekmiştir.

4.Yönetmeliğin 19.maddesinin 1.fıkrasının "Konut alanları" başlıklı (f) bendinin 1 ve 2.alt bentlerinin;

Yönetmeliğin 19.maddesinin 1.fıkrasının "Konut alanları" başlıklı (f) bendinin 1.alt bendinde, bu alanda, "İlgili idare meclisince yol boyu ticaret olarak teşekkül ettiği karar altına alınan konut alanlarında bulunan parsellerin; zemin kat ve yol seviyesinde veya açığa çıkan bodrum katlarının yoldan cephe alan mekânlarında ya da binanın birinci katında veya bodrum katlarında zemin katta yer alan mekanla içten bağlantılı olan ve binanın ortak merdivenleri ile ilişkilendirilmeyen, getirilecek kullanıma ilişkin otopark ihtiyacını karşılamak kaydıyla, gürültü ve kirlilik oluşturmayan ve imalâthane niteliğinde olmayan, gayrisihhi özellik taşımayan, halkın günlük ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik dükkân, kuaför, terzi, eczane, anaokulu ve kreş ile gelişme alanları hariç; Sağlık Bakanlığınca aranan şartlar sağlanmak kaydıyla gününbirlik sağlık hizmeti sunulan sağlık kabini, muayenehane, aile sağlığı merkezi, ağız ve diş sağlığı merkezi, diyaliz merkezi, acil servis içermeyen tıp merkezi, psikoteknik değerlendirme merkezi, üremeye yardımcı tedavi merkezi, fizik tedavi müessesesi, genetik hastalıklar tanı merkezi, evde bakım merkezi, işitme cihazı merkezi, ısmarlama protez ve ortez merkezi ve lokanta, pastane gibi konut dışı hizmetler verilebilir.", 2.alt bendinde de, "İlgili idare meclisince yol boyu ticaret olarak teşekkül ettiği karar altına alınan konut kullanımına ayrılan parsellerde ilgili kamu kurumunun belirlediği standartları sağlamak ve uygun görüşü alınmak ve ayrıca getirilecek kullanıma ilişkin otopark ihtiyacı karşılanmak kaydıyla müstakil olarak; yurt, anaokulu, aile sağlığı merkezi, kreş, ticari katlı otopark binaları ile gelişme alanları haricinde özel sağlık tesisi, özel eğitim tesisi ve yapılabilir. Konut alanlarında (1) numaralı alt bentte belirtilenler haricinde özel sağlık tesisi yapılabilmesi için uygulama imar planında bu amaçla değişiklik yapılarak konut kullanımından çıkarılması gerekir." hükümlerine yer verilmiştir.

Davacı tarafından, söz konusu hükümlerde yol boyu ticaret olarak teşekkül ettiği belirlenen konut alanlarında çok farklı fonksiyonlarda çeşitli kullanım alanlarının yapılabileceği, düzenlemede, lokanta, pastane v.b. gibi farklı fonksiyonlara sahip bu kullanım alanlarının, alanın asıl işlevi olan konutlara olumsuz etkileri göz önüne alınmadığı, hangi binalarda ne tür tesis ve işletme yapılabileceğine dair kriter belirlenmediği, oysa söz konusu tesis ve işletmelerin konutlara olumsuz etki etmemesi bakımından, tesis ve işletmelerin binaların projelerinde yer alması gibi bir kriter belirlenmesi gerektiği, 01.06.2013 tarihli, 28664 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Planlı Alanlar Tıp İmar Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin benzer düzenlemeleri içeren hükümlerinin iptali istemiyle açılan davada, Danıştay Altıncı Dairesinin 26.06.2016 tarihli, E:2013/6220 sayılı kararında; "Yol boyu ticaret bölgesi olarak teşekkül etmiş konut kullanımına ayrılan parsellerde müstakil olarak yüksek nitelikli konut (rezidans), yurt, kurs, anaokulu, özel eğitim tesisi, kreş, ticari kadı otopark, sosyal ve kültürel tesis gibi binalar yapılabilir hükmünün yürütmesinin durdurulmasına karar verildiği ileri sürülerek iptali istenmektedir.

Davalı idare savunmasında, Sağlık Bakanlığının 12/10/2015 tarihli, 21492 sayılı yazısıyla bu yönde düzenleme yapılması istendiği, mevzuatın paydaşı olan ilgili sektör ve meslek mensuplarından müteşekkil komisyon tarafından ele alınarak sonucunda bakanlıkça da uygun bulunduğu, bu kullanımların halkın günlük ihtiyacının karşılanması, otopark ihtiyacının çözümlenmesi, trafik yükünün azaltılması, peyzaj, bahçe düzenlemesi, gününbirlik sağlık hizmetinin sunulması, yurt, anaokulu hizmetlerinin karşılanması gibi hizmetlerin yerine getirilmesi için ilgili idare meclisi kararı, ilgili kamu kurumunun belirlediği standartların sağlanması gerektiği, geçit hakkı alınması gerektiği gibi bir takım şartlara bağlandığı, söz konusu konut alanlarında belirtilen kullanımların belirtilen koşulların yerine getirilmesi aşamasında ilgili idare tarafından göz önünde bulundurulması gereken tedbirleri alması gerekeceğinden ve belirtilen koşulların sağlanması gerektiğinden iptal talebinin reddine karar verilmesini istemiştir.

Dairemizce yapılan değerlendirmede aşağıdaki sonuca ulaşılmıştır:

3194 sayılı İmar Kanununun 3.maddesinde; "Herhangi bir saha, her ölçekteki plan esaslarına, bulunduğu bölgenin şartlarına ve yönetmelik hükümlerine aykırı maksatlar için kullanılamaz." hükmüne yer verilmiştir. Aynı Kanunun 5.maddesinde de, nazım imar planı,

T.C.
DANIŞTAY
ALTINCI DAİRE

Esas No : 2017/4842

"halihazır haritalar üzerine çizilen ve ticaret, sanayi, konut gibi bölgelerle iskan bakımından yoğun veya seyrek bölgeleri ve iskana elverişli, iskana elverişli olmayan veya iskana izin verilmeyen bölgeleri, topoğrafik özelliklerden faydalanma konularını, ulaşım sistemlerini ve bu gibi ana hatları göstermek suretiyle arazi parçalarının kullanma şekillerini belirleyen planlar," uygulama imar planları ise, "varsa kadastral durumu da işlenmiş halihazır haritaların üzerine nazım plan esaslarına göre çizilen ve yol, yapı adası ve muhtelif bölgelerin detayları ile inşaat nizamlarını ve uygulama için gerekli bilgileri içeren planlar." olarak tanımlanmıştır.

Uyumsuzluk konusu düzenlemeler ile imar planında "konut kullanımına" ayrılan mekansal alanlarda, "ilgili idare meclisince yol boyu ticaret olarak teşekkül ettiği karar altına alınma" ve "zemin kat ve yol seviyesinde veya açığa çıkan bodrum katlarının yoldan cephe alan mekânlarında ya da binanın birinci katında veya bodrum katlarında zemin katta yer alan mekanla içten bağlantılı olan ve binanın ortak merdivenleri ile ilişkilendirilmeyen, getirilecek kullanıma ilişkin otopark ihtiyacını karşılamak kaydıyla, gürültü ve kirlilik oluşturmeyen ve imalâthane niteliğinde olmayan, gayrisihhi özellik taşımayan, halkın günlük ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik" koşullarına bağlı olarak bu alanda yaşayan insanların günlük ihtiyaçlarını karşılamaya dönük "dükkân, kuaför, terzi, eczane," yapımına imkan tanınmasında imar mevzuatına aykırılık bulunmamaktadır.

"Anaokulu ve kreş" ibaresi ile "gelişme alanları hariç; Sağlık Bakanlığınca aranan şartlar sağlanmak kaydıyla gününbirlik sağlık hizmeti sunulan sağlık kabini, muayenehane, aile sağlığı merkezi, ağız ve diş sağlığı merkezi, diyaliz merkezi, acil servis içermeyen tıp merkezi, psikoteknik değerlendirme merkezi, üremeye yardımcı tedavi merkezi, fizik tedavi müessesesi, genetik hastalıklar tanı merkezi, evde bakım merkezi, işitme cihazı merkezi, ısınma protez ve ortez merkezi ve lokanta, pastane gibi konut dışı hizmetler verilebilir." ibaresine ilişkin olarak;

Her biri Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliği eki plan gösterimlerinde ayrı lejantlarla gösterilen, farklı fonksiyonlara tekabül eden, ulaşım başta olmak üzere sosyal ve teknik altyapıya getireceği yük birbirinden çok farklı olan kullanım kararlarına yer verilmesi ve konut kullanımı ile bağdaşması mümkün olmayan söz konusu kullanımlara imar planı kararı bulunmaksızın yer verilmesinde 3194 sayılı İmar Kanununa uyarlık görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, Yönetmeliğin 19.maddesinin 1. fıkrasının (f) bendinin (1) alt bendinde yer alan "anaokulu ve kreş ile gelişme alanları hariç; Sağlık Bakanlığınca aranan şartlar sağlanmak kaydıyla gününbirlik sağlık hizmeti sunulan sağlık kabini, muayenehane, aile sağlığı merkezi, ağız ve diş sağlığı merkezi, diyaliz merkezi, acil servis içermeyen tıp merkezi, psikoteknik değerlendirme merkezi, üremeye yardımcı tedavi merkezi, fizik tedavi müessesesi, genetik hastalıklar tanı merkezi, evde bakım merkezi, işitme cihazı merkezi, ısınma protez ve ortez merkezi ve lokanta, pastane gibi konut dışı hizmetler verilebilir." hükmü ile (2) alt bendinde yer alan "yurt, anaokulu, aile sağlığı merkezi, kreş, ticari katlı otopark binaları ile gelişme alanları haricinde özel sağlık tesisi, özel eğitim tesisi ve yapılabilir." hükmünün yürütmesinin durdurulması isteminin kabulüne, kalan kısımların yürütmesinin durdurulması isteminin reddine karar verilmesi gerekmiştir.

5.Yönetmeliğin 27.maddesinin (b) bendinin;

Yönetmeliğin 27.maddesinin (b) bendinde, "Merkezi ısıtma sistemli binalarda kazan dairesi veya kaskat sistemi veya teshin merkezinin" yapılarda bulunmasının zorunlu olduğu hüküm altına alınmıştır.

Davacı tarafından, söz konusu düzenlemede, yapıda bulunması zorunlu ısı merkezleri belirtilmişken yakıt gereksinimini karşılayacak yeterlilikte yakıt odasına yer verilmemesinin eksiklik olduğu, oysa ısı merkezi olan bir binada mutlaka gereksinimi karşılayacak yeterlilikte yakıt odasına da yer verilmesi gerektiği ileri sürülerek iptali istenmektedir.

Davalı idare savunmasında, Yönetmeliğin 27.maddesinin (ç) bendinde, Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik, 25/8/1988 tarihli ve 19910 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Sığınak Yönetmeliği, 01/07/1993 tarihli ve 21624 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Otopark Yönetmeliği, 05/12/2008 tarihli ve 27075 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliği ve 06/03/2007 tarihli ve 26454 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Deprem Bölgelerinde Yapılacak Binalar Hakkında Yönetmelikte binada zorunlu olarak bulunması gereken birimlerim asgari ölçüde yapılması zorunluluğu

T.C.
DANIŞTAY
ALTINCI DAİRE

Esas No : 2017/4842

bulunduğu belirtildiğinden; ilgili mevzuatta gerekli görülen kullanımların yapıda bulunması zorunlu olduğundan, eksik düzenleme iddiasının dayanaksız olduğu belirtilerek istemin reddine karar verilmesi istenmektedir.

Yönetmeliğin 22.maddesinin 1.fıkrasının (i) bendinde, "yakıt deposu" katlar alanına (emsal) dahil edilmeyen alanlar arasında sayılmıştır.

Dairemizce yapılan değerlendirmede aşağıdaki sonuca ulaşılmıştır:

Uyuşmazlığa konu yönetmelikte yakıt odasına yer verilmemiş olmasının bir eksiklik olduğu ancak dava konusu hükmün yönetmeliğin diğer hükümleri ile birlikte değerlendirildiğinde yapılarda yakıt odası yapılmasında hukuki bir engel bulunmadığı, yönetmeliğin 22.maddesinde emsal harici olarak yakıt deposuna yer verildiği görüldüğünden dava konusu hükümde imar mevzuatına aykırılık bulunmadığı sonucuna varılmış olup yürütmenin durdurulması isteminin reddine karar verilmesi gerekmiştir.

6.Yönetmeliğin 28.maddesinin 1.fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde yer alan "5,50 metre" ibareleri ile 3.fıkrasının son cümlesi;

Yönetmeliğin 28.maddesinin 1.fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde, "Kat yükseklikleri uygulama imar planında daha fazla belirlenmemiş ise döşeme üst kotundan döşeme üst kotuna olmak üzere en fazla;

a) Ticaret bölgelerinde; zemin katlarda 4.50 metre, **asma katlı zemin katlarda 5.50 metre**; diğer katlarda 4.00 metre,

b) Ticaretin de yapılabildiği karma alanlarda; zemin katlarda 4.50 metre, **asma katlı zemin katlarda 5.50 metre**; diğer katlar konut ise 3.60 metre konut harici ise 4.00 metre," 3.fıkrasında, "Tesisat katının yüksekliği normal kat yüksekliğini aşamaz. Özelliği gereği tesisat katı zorunluluğu olan 60.50 metreyi aşan binalarda tesisat katının 2.00 metresi bina yüksekliğinden ve yapının kat adedinden sayılmaz. **Özellikli olan yapılarda bu hüküm uygulanmayabilir.**" hükümlerine yer verilmiştir.

Davacı tarafından, uygulamada havalandırma ve klima tesisatı için 5.50 metrelik kat yüksekliğinin teknik olarak yetersiz bir ölçü olduğu, havalandırma ve klima tesisatı için kat yüksekliğinin teknik olarak en az 6.20 metre olması gerektiği, teknik gerekliliklere uygun olmadığı; dava konusu maddenin 3.fıkrasının son cümlesinde de, özellikli olan yapılar için istisna getirilerek belirtilen hükmün uygulanmayabileceği, yani belirtilen değerlerin aşılabileceği belirtilmekle birlikte özellikli olan yapıların hangileri olacağına, nasıl belirleneceğine dair bir kriter yer verilmediği, oysa özellikli olan yapılarda sözkonusu hükmün uygulanmamasının ilgili idarenin uygun görmesine ve onayına bağlı olması gerektiği, eksik düzenleme içerdiği ve belirlilik ilkesine aykırı olduğu ileri sürülerek iptaline karar verilmesi istenmektedir.

Davalı idare savunmasında, mülga Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliğinin 16. maddesinin 11.fıkrasında "...özellikli olan yapılarda bu hüküm uygulanmayabilir..." ifadesine yer verildiği, yeni bir düzenleme getirilmediği, özellikli yapıların kat yüksekliklerinin Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği'nin 28. maddesinin yedinci fıkrası uyarınca mimari estetik komisyon kararı ile belirlendiğinden çok yüksek yapılarda tesisat katının 2.00 metresinin bina yüksekliğinden sayılıp sayılmayacağına ilgili idarenin karar verebileceği belirtilerek istemin reddine karar verilmesi istenmektedir.

Dairemizce yapılan değerlendirmede aşağıdaki sonuca ulaşılmıştır:

3194 sayılı İmar Kanununun 5.maddesinde, uygulama imar planı, "Tasdikli halihazır haritalar üzerine varsa kadastral durumu işlenmiş olarak nazım imar planı esaslarına göre çizilen ve çeşitli bölgelerin yapı adalarını, bunların yoğunluk ve düzenini, yolları ve uygulama için gerekli imar uygulama programlarına esas olacak uygulama etaplarını ve diğer bilgileri ayrıntıları ile gösteren plandır." şeklinde tanımlanmıştır.

Mekansal Plan Yapım Yönetmeliğinin 4.maddesinin 1.fıkrasının (k) bendinde de, uygulama imar planı "Nazım imar planı ilke ve esaslarına uygun olarak yörenin koşulları ve planlama alanının genel özellikleri, yapının kullanım amacı ve ihtiyacı, erişilebilirlik, sürdürülebilirlik ve çevreye etkisi dikkate alınarak; yapılaşmaya ilişkin yapı adaları, kullanımları, yapı nizamı, bina yüksekliği, taban alanı katsayısı, kat alanı kat sayısı veya emsal, yapı yaklaşma mesafesi, ön cephe hattı, ifraz hattı, kademe hattı, ada ayırım çizgisi, taşıt, yaya ve bisiklet yolları, ulaşım ilişkileri, parkları, meydanları, kentsel, sosyal ve teknik altyapı alanlarını,

T.C.
DANIŞTAY
ALTINCI DAİRE

Esas No : 2017/4842

gerektiğinde; parsel büyüklükleri, parsel cephesi ve derinliği, arka cephe hattı, yol kotu ve bu kotun altındaki kat adedi, bağımsız bölüm sayısı gibi yapılaşma ve uygulamaya ilişkin kararları, uygulama için gerekli imar uygulama programlarına esas olacak uygulama etaplarını ve diğer bilgileri ayrıntıları ile gösteren ve varsa kadastral durumu işlenmiş olarak 1/1.000 ölçekte onaylı halihazır haritalar üzerinde, plan notları ve ayrıntılı raporuyla bir bütün olarak hazırlanan planı," olduğu ifade edilmiştir.

Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinin 4.maddesinin 1.fıkrasının (rr) bendinde, kat yüksekliği, "Binanın herhangi bir katının döşeme üstünden bir üstteki katının döşeme üstüne kadar olan mesafesi" olarak tanımlanmıştır.

Dava konusu Yönetmelik hükmünde, asma kat yüksekliklerinin uygulama imar planlarında gösterileceği, Yönetmelik hükmünde kat yüksekliği eğer uygulama imar planında daha fazla gösterilmemiş ise en fazla ne kadar olacağını belirtildiği, asma kat yüksekliğinin uygulama imar planında gösterileceğinden davacının asma kat yüksekliğinin yetersiz olduğu iddiasına itibar edilmemiştir.

Diğer taraftan, dava konusu hükümde "özellikli olan yapılarda bu hüküm uygulanmayabilir" ifadesine yer verildiği ancak "özellikli olan yapının" Yönetmelikte tanımı yapılmadığı gibi kapsamı ve niteliği de anlaşılmamıştır. Farklı uygulamalara neden olacağı ve yargısal denetiminin dahi yapılamayacak kadar muğlak olan "özellikli olan yapının" ifadesinde imar mevzuatına uyarlık görülmemiştir.

Açıklanan nedenle, Yönetmeliğin dava konusu 28.maddesinin 1 ve 2.fıkralarında yer alan "asma katlı zemin katlarda 5.50 metre" ibareleri yönünden yürütmenin durdurulması isteminin reddine, aynı maddenin 3.fıkrasının son cümlesinde yer alan "Özellikli olan yapılarda bu hüküm uygulanmayabilir." ibaresi yönünden yürütmenin durdurulması isteminin kabulüne karar verilmesi gerekmiştir.

7.Yönetmeliğin 32.maddesinin 3.fıkrası;

Yönetmeliğin 32.maddesinin 3.fıkrasında, "Her türlü binada hava bacalarının asgari ölçüsü 0.60x0.60 m²'dir. Bu alan herhangi bir yapı elemanı (baca, giriş ve benzeri) ile daraltılamaz." hükmüne yer verilmiştir.

Davacı tarafından, yalnızca doğal havalandırmalarda uygun olmakla birlikte, içinden sıhhi tesisat da geçen havalandırma bacalarının içine girip bakım-onarım gerçekleştirebilmek bakımından 0.60x0.60 m²'lik hava bacası ölçüsü teknik olarak yetersiz bir ölçü olduğu, içinden sıhhi tesisat da geçen havalandırma bacalarında bakım onarım yapılabilmesi için ölçünün teknik olarak en az 0.80x0.80 m²'lik hava bacası ölçüsü gerektiği, yalnızca doğal havalandırma, doğal havalandırma ve sıhhi tesisatın müşterek kullanıldığı havalandırma olarak bir ayrıma gidilmeksizin sadece doğal havalandırmaya göre ölçü belirlenmesinin teknik gerekliliklere uygun olmadığı ileri sürülerek iptali istenmektedir.

Davalı idare savunmasında, davaya konu Yönetmeliğin 32. maddesinin onuncu fıkrası uyarınca hava bacalarından elektrik ve doğalgaz tesisatı geçirmek mümkün olmadığından içinden tesisat geçen hava bacalarının ölçülerinin yetersiz olduğu iddiasının doğru olmadığı, konuya ilişkin uygulama imar planı kararı alınabilmesi mümkün olup, söz konusu hükümde hava bacaları için asgari ölçülere yer verildiğinden, bu durum daha büyük ölçüde hava bacası yapılmasına engel teşkil etmediği belirtilerek istemin reddine karar verilmesi istenmektedir.

Dairemizce yapılan değerlendirmede aşağıdaki sonuca ulaşılmıştır:

Yönetmeliğin 32. maddesinin 10. fıkrasında; "Havalandırma bacalarından elektrik ve doğalgaz tesisatı geçirilemez." hükmüne yer verilmiştir.

Bu durumda, havalandırma bacalarından elektrik ve doğal gaz tesisatı geçirilemeyeceğinden davacı tarafından da belirtildiği gibi dava konusu hükümde yer alan ölçülerin doğal havalandırma için yeterli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu hükmün yürütmesinin durdurulması isteminin reddine karar verilmesi gerekmiştir.

8.Yönetmeliğin 33.maddesinin 6 ve 10.fıkraları;

Yönetmeliğin 33.maddesinin 6.fıkrasında, "Kapıcı dairesi zorunlu olan konut binalarında, evsel atıkların yerinde ayrıştırılmasını teminen ilgili standartlara uygun atık ayrıştırma bacası için yer ayrılır. **Atık ayrıştırma bacası** bağımsız bölümlerin kat

T.C.
DANIŞTAY
ALTINCI DAİRE

Esas No : 2017/4842

sahanlıklarında en az bir adet yapılabileceği gibi her bağımsız bölüm içinde de yapılabilir.", 10.fıkrasının son cümlesinde ise, "Bağımsız bölümlerin mutfaklarında en az bir adet aspiratör bacası yapılır. Bağımsız bölümlerde düzenlenen soba ve aspiratör bacaları, standartlara uygun olarak şönt baca şeklinde düzenlenebilir. 10 katın üzerindeki binalarda aynı baca sistemi yapılmakla birlikte hermetik cihaz kullanılır." hükümlerine yer verilmiştir.

Davacı tarafından, organik atıklar ve geri kazanılabilecek atıklar olmak üzere evsel atıkların yerinde ayrıştırılması için en az iki adet atık ayrıştırma bacası olması gerekmekteyken hepsi için bir atık ayrıştırma bacası düzenlenmesinin yetersiz olduğu, uygun kotta depolama odasına yer verilmemesinin de eksik düzenleme olduğu; hermetik cihazların kullanımının açık ve net olmadığı, mahal veya sıcak su ısıtması için denge bacalı (hermetik) ayırımına gidilmeksizin hermetik cihazların kullanımının belirlendiği, cümlenin belirlilik ilkesine aykırılık taşıdığı ve eksik düzenleme içerdiği ileri sürülerek iptali istenmektedir.

Davalı idare savunmasında, evsel atıkların yerinde ayrıştırabilmesi için atıkların cinsine göre daha fazla baca yapılmasının önünde herhangi bir engel bulunmadığı, bu hüküm, plan kararları ve idarelerin imar yönetmelikleri ile değiştirilebilecek hükümler içinde yer aldığı; baca sistemine yönelik tereddüt yaşandığına ilişkin Bakanlığa iletilen herhangi bir husus bulunmadığı, hermetik cihazların günümüzde yaygın olarak kullanıldığı belirtilerek istemin reddine karar verilmesi istenmektedir.

Dairemizce yapılan değerlendirmede aşağıdaki sonuca ulaşılmıştır:

3194 sayılı İmar Kanununun 5.maddesinde, uygulama imar planı, "Tasdikli halihazır haritalar üzerine varsa kadastral durumu işlenmiş olarak nazım imar planı esaslarına göre çizilen ve çeşitli bölgelerin yapı adalarını, bunların yoğunluk ve düzenini, yolları ve uygulama için gerekli imar uygulama programlarına esas olacak uygulama etaplarını ve diğer bilgileri ayrıntıları ile gösteren plandır." şeklinde tanımlanmıştır.

Mekânsal Plan Yapım Yönetmeliğinin 4.maddesinin 1.fıkrasının (k) bendinde de, uygulama imar planı "Nazım imar planı ilke ve esaslarına uygun olarak yörenin koşulları ve planlama alanının genel özellikleri, yapının kullanım amacı ve ihtiyacı, erişilebilirlik, sürdürülebilirlik ve çevreye etkisi dikkate alınarak; yapılaşmaya ilişkin yapı adaları, kullanımları, yapı nizamı, bina yüksekliği, taban alanı katsayısı, kat alanı kat sayısı veya emsal, yapı yaklaşma mesafesi, ön cephe hattı, ifraz hattı, kademe hattı, ada ayırım çizgisi, taşıt, yaya ve bisiklet yolları, ulaşım ilişkileri, parkları, meydanları, kentsel, sosyal ve teknik altyapı alanlarını, gerektiğinde; parsel büyüklükleri, parsel cephesi ve derinliği, arka cephe hattı, yol kotu ve bu kotun altındaki kat adedi, bağımsız bölüm sayısı gibi yapılaşma ve uygulamaya ilişkin kararları, uygulama için gerekli imar uygulama programlarına esas olacak uygulama etaplarını ve diğer bilgileri ayrıntıları ile gösteren ve varsa kadastral durumu işlenmiş olarak 1/1.000 ölçekte onaylı halihazır haritalar üzerinde, plan notları ve ayrıntılı raporuyla bir bütün olarak hazırlanan planı," olduğu ifade edilmiştir.

Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinin 69.maddesinin 1.fıkrasında, "Büyükşehir belediyeleri ile il belediyeleri, ikinci fıkrada belirtilen değiştirilemeyen hükümler dışında kalan hususlarda, beldenin tarihi ve yöresel şartlarını gözetmek kaydıyla Bakanlık onayına sunulmak üzere imar yönetmeliği hazırlayabilirler. İdarelerin imar yönetmelikleri yürürlüğe girinceye kadar uygulamalar bu Yönetmeliğe göre yapılır.", 2.fıkrasında da, "Bu Yönetmeliğin birinci, ikinci, altıncı, yedinci, sekizinci, dokuzuncu bölümleri, geçici maddeleri ile 19 uncu ve 20 nci maddelerinde yer alan hükümler, planlarla ve ilgili idarelerce çıkarılacak yönetmeliklerle değiştirilemez ve planlarda bu hükümlere aykırı olarak getirilecek hükümler uygulanamaz." hükümleri yer almaktadır.

Evsel atıkların yerinde ayrıştırılmasını teminen ilgili standartlara uygun atık ayrıştırma bacası için yer ayrılması gerektiği, ancak atık ayrıştırma bacası bağımsız bölümlerin kat sahanlıklarında en az bir adet yapılabileceği fakat her bağımsız bölüm içinde de yapılabileceği, düzenlemenin en az ne kadar yapılabileceğini belirttiği, daha fazla sayıda yapılmasında hukuki bir engel bulunmadığı ve dava konusu 33.madde, Yönetmeliğin beşinci bölümünde yer aldığından atık ayrıştırma bacası ile uygun kotta depolama odasına ilişkin düzenlemenin imar planları ve ilgili idarelerce çıkarılacak yönetmeliklerle değiştirilebileceğinden dava konusu hükümde hukuka aykırılık görülmemiştir.

Yönetmeliğin dava konusu maddesinin 10.fıkrasının son cümlesinde yer alan "**10 katın üzerindeki binalarda aynı baca sistemi yapılmakla birlikte hermetik cihaz kullanılır.**" ibaresine ilişkin olarak her ne kadar, davacı tarafından, hermetik cihazların kullanımının açık ve net olmadığı, mahal veya sıcak su ısıtması için denge bacalı (hermetik) ayırımına gidilmeksizin hermetik cihazların kullanımının belirlendiği ifade edilmekte ise de, dava konusu hükümde 10 katın üzerindeki binalarda baca sistemi aynı kalmakla birlikte hermetik cihaz kullanılacağı açıkça ifade edildiğinden anılan hükümde bir belirsizlik ve hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu hükümlerin yürütmesinin durdurulması isteminin reddine karar verilmesi gerekmiştir. [Başkan vekili Emin Sınmaz dava konusu 6.fıkra yönünden bu sonuca katılmamıştır (XX).]

9.Yönetmeliğin 34.maddesinin 2.fıkrası;

Yönetmeliğin 34.maddesinin 2.fıkrasında, "Tek asansörlü binalarda; asansör kabini dar kenarı 1.20 metre ve alanı 1.80 m²'den, kapı net geçiş genişliği ise 0.90 metreden az olamaz. Asansör kapısının açıldığı sahanlıkların genişliği, asansör kapısı sürgülü ise en az 1.20 metre, asansör kapısı dışı açılan kapı ise en az 1.50 metre olmak zorundadır. Birden fazla asansör bulunan binalarda, asansör sayısının yarısı kadar asansörün bu fıkrada belirtilen ölçülerde yapılması şarttır. Tek sayıda asansör bulunması durumunda sayı bir alta yuvarlanır. TSE standartlarının bu fıkrada belirtilen ölçü ve miktarlardan küçük olması halinde; taban alanında yapılaşma hakkı 120 m²'nin altında olan parseller ile tek bağımsız bölümlü müstakil konut binalarında TSE standartlarına uyulmasına ilgili idaresi yetkilidir." hükmüne yer verilmiştir.

Davacı tarafından, *asansörlerin kullanım alanlarına göre bir ayrıma gidilmeksizin ölçü belirlenmesi ve bu haliyle belirlenen ölçülerin teknik gerekliliklere ve standartlara uygun olmadığı, uygulamada sorunlar yaşanmasına neden olacağı, teknik gerekliliklere ve standartlara uygunluk bakımından, kullanım alanlarına göre bir ayrıma gidilerek, tek asansörlü umumi binalarda; asansör kabini dar kenarının 1.10 metre ve alanının 1.80 m²'den, kapı genişliğinin ise 0.90 metreden az olmaması, tek asansörlü konut binalarında; asansör kabini dar kenarının 1.10 metre ve alanının 1.54 m²'den, kapı genişliğinin ise 0.90 metreden az olmaması, tek asansörlü müstakil konut binalarında; asansör kabini dar kenarının 1.00 metre ve alanının 1.25 m²'den, kapı genişliğinin ise 0.80 metreden az olmaması, çok yüksek katlı binalarda asansörlerden en az bir tanesinin yük, eşya ve sedye taşıma amacına uygun olarak dar kenarının 1.10 metre ve alanının 2.31 m²'den, kapı genişliğinin ise 0.90 metreden az olmaması gerektiği, hükmün belirlilik ilkesine aykırı olduğu ve eksik düzenleme içerdiği ileri sürülerek iptali istenmektedir.*

Davalı idare savunmasında, *ilgili maddede belirtilen ölçüler kabin ölçülerini ifade etmekte olup, kuyu ölçüleri için TSE standartlarına uyulması gerekmekte olduğu, asansörün yapılması ve işletilmesi ile ilgili hususlarda; Yönetmeliğin 34'üncü maddesinin 7'nci fıkrasında; 29/6/2016 tarihli, 29757 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Asansör Yönetmeliği (2014/33/AB) ve TSE standartları hükümlerine uyulmasının zorunlu olduğunun belirtildiği, dava konusu hüküm plan kararları ve idarelerin imar yönetmelikleri ile değiştirilebilecek hükümler içinde yer aldığından, söz konusu hükmün uygulanmasının sorunlar yaşanmasına neden olacağı iddiasının doğru olmadığı belirtilerek istemin reddine karar verilmesi istenmektedir.*

Dairemizce yapılan değerlendirmede aşağıdaki sonuca ulaşılmıştır:

Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinin 34.maddesinin 7.fıkrasında, "Asansörün yapılması ve işletilmesi ile ilgili hususlarda; bu madde hükümleri de dikkate alınarak, 29/6/2016 tarihli ve 29757 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Asansör Yönetmeliği (2014/33/AB) ve TSE standartları hükümlerine uyulur." hükmüne yer verilmiştir.

Yönetmeliğin 69.maddesinin 1.fıkrasında, "Büyükşehir belediyeleri ile il belediyeleri, ikinci fıkrada belirtilen değiştirilemeyen hükümler dışında kalan hususlarda, beldenin tarihi ve yöresel şartlarını gözetmek kaydıyla Bakanlık onayına sunulmak üzere imar yönetmeliği hazırlayabilirler. İdarelerin imar yönetmelikleri yürürlüğe girinceye kadar uygulamalar bu Yönetmeliğe göre yapılır.", 2.fıkrasında da, "Bu Yönetmeliğin birinci, ikinci, altıncı, yedinci, sekizinci, dokuzuncu bölümleri, geçici maddeleri ile 19 uncu ve 20 nci maddelerinde yer alan hükümler, planlarla ve ilgili idarelerce çıkarılacak yönetmeliklerle değiştirilemez ve planlarda bu hükümlere aykırı olarak getirilecek hükümler uygulanamaz." hükümleri yer almaktadır.

T.C.
DANIŞTAY
ALTINCI DAİRE

Esas No : 2017/4842

Yönetmeliğin dava konusu maddesinin yedinci fıkrası uyarınca asansörün yapılması ve işletilmesi ile ilgili hususlarda Asansör Yönetmeliği ve TSE standartları hükümlerine uyulacağı açıkça ifade edildiğinden davacı tarafın iddialarına itibar edilmemiştir.

Kaldı ki, dava konusu 34.madde, yönetmeliğin beşinci bölümünde planlarla ve ilgili idarelerce çıkarılacak yönetmeliklerle değiştirilebilecek kısımda yer aldığından idarelerce Asansör Yönetmeliği ve TSE standartları hükümlerine uymak koşuluyla düzenleme yapabilecekleri de tabiidir.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu hükümlerde hukuka aykırılık bulunmadığından yürütmenin durdurulması isteminin reddine karar verilmesi gerekmiştir.

10.Yönetmeliğin 36.maddesinin 1 ve 2.fıkraları;

Yönetmeliğin 36.maddesinin 1.fıkrasında, "Bu Yönetmelikte belirtilen,

- a) Çok yüksek yapılarda 30 m³'ten,
- b) Umumi binalar ve yüksek katlı yapılarda 15 m³'ten,
- c) 10 bağımsız bölüme kadar konut binalarında 3 m³'ten,
- ç) Diğer binalarda 5 m³'ten,

az olmamak üzere yapının kullanma amacı, günlük su ihtiyacı, seçilen yangın söndürme sistemi gibi kriterler ile ulusal ve uluslararası standartlara uyulmak ve gerekli drenaj ve yalıtım tedbirleri alınmak şartıyla hacmi belirlenen su deposu bulundurulması zorunludur.", 2.fıkrasında da "Konut binalarında 10 bağımsız bölümden sonraki artan her bağımsız bölüm için su deposu hacmi 0.50 m³ arttırılır." hükümleri yer almaktadır.

Davacı tarafından, *dava konusu hükümde belirtilen su deposu kapasitelerinin herhangi bir standarda ve teknik gereklere dayanmadığı, örneğin 1 konuta da 10 konuta da aynı kapasitede (3 m³) su deposu konulmaması gerektiği, su deposu kapasitelerinin yürürlükte olan TS 1258'e göre hesaplanması gerektiği, aynı standarda göre, hacim ölçülerinin asgari 24 saatlik gereksinmeyi karşılamak üzere süre limitine göre belirlenmesi gerektiği; su deposu hacmi belirlemesi konutlarda yaşayacak insan sayısı, bahçe sulamanın olup olmadığı gibi faktörlerini karşılamayan bir belirleme olduğu, teknik olarak su deposu hacminin 10 bağımsız bölümden sonraki olarak değil, konut binalarında her bağımsız bölüm için asgari 0.50 m³ olarak belirlenmesi ve ayrıca bahçe sulama da varsa hacmin ilgili standartlara göre arttırılacağı belirtilmesi gerektiği, teknik gerekliliklere uygun olmadığı ve eksik düzenleme içerdiği ileri sürülerek iptali istenmektedir.*

Davalı idare savunmasında, *su deposu bulundurma zorunluluğu ile ilgili olarak asgari hacim değerleri belirlenmekle birlikte yapının kullanma amacı, günlük su ihtiyacı, seçilen yangın söndürme sistemi gibi kriterler ile ulusal ve uluslararası standartlara uyulmak ve gerekli drenaj ve yalıtım tedbirleri alınması şartı getirildiği, plan kararları ve idarelerce çıkarılacak yönetmeliklerde bu hususta düzenleme getirilebilmesinin mümkün olduğu belirtilerek istemin reddine karar verilmesi istenmektedir.*

Dairemizce yapılan değerlendirmede aşağıdaki sonuca ulaşılmıştır:

Yönetmeliğin 69.maddesinin 1.fıkrasında, "Büyükşehir belediyeleri ile il belediyeleri, ikinci fıkrada belirtilen değiştirilemeyen hükümler dışında kalan hususlarda, beldenin tarihi ve yöresel şartlarını gözetmek kaydıyla Bakanlık onayına sunulmak üzere imar yönetmeliği hazırlayabilirler. İdarelerin imar yönetmelikleri yürürlüğe girinceye kadar uygulamalar bu Yönetmeliğe göre yapılır.", 2.fıkrasında da, "Bu Yönetmeliğin birinci, ikinci, altıncı, yedinci, sekizinci, dokuzuncu bölümleri, geçici maddeleri ile 19 uncu ve 20 nci maddelerinde yer alan hükümler, planlarla ve ilgili idarelerce çıkarılacak yönetmeliklerle değiştirilemez ve planlarda bu hükümlere aykırı olarak getirilecek hükümler uygulanamaz." hükümleri yer almaktadır.

Dava konusu hükümde yapının kullanma amacı, günlük su ihtiyacı, seçilen yangın söndürme sistemi gibi kriterlere göre en az miktarın belirtildiği, daha yüksek miktarda belirlenmesinin önünde herhangi bir hukuki engelin bulunmadığı, dava konusu 36.madde, yönetmeliğin beşinci bölümünde planlarla ve ilgili idarelerce çıkarılacak yönetmeliklerle değiştirilebilecek kısımda yer aldığından idarelerce bu yönde düzenleme yapabilecekleri, ulusal ve uluslararası standartlara uyulmak ve gerekli drenaj ve yalıtım tedbirleri alınmak şartıyla hacmi belirlenen su deposu bulundurulmasının zorunlu olduğundan dava konusu hükümlerde hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

T.C.
DANIŞTAY
ALTINCI DAİRE

Esas No : 2017/4842

Açıklanan nedenlerle, dava konusu hükümlerde hukuka aykırılık bulunmadığından yürütmenin durdurulması isteminin reddine karar verilmesi gerekmiştir.

11.Yönetmeliğin 40.maddesinin 7.fikrası;

Yönetmeliğin 40.maddesinin 7.fikrasında, "Çatı aralarına bağımsız bölüm yapılmaz. Bu kısımlarda ancak su deposu, asansör kulesi, iklimlendirme ve kaskat sistemleri de içerebilen tesisat odası ve son kattaki bağımsız bölümlerle irtibatlı piyesler yapılabilir." hükmü yer almaktadır.

Davacı tarafından, söz konusu fıkroda çatı aralarına bağımsız bölüm yapılamamasının istisnaları arasında **doğalgazlı ısı merkezlerinin** sayılmaması uygulamada sorunlara neden olacağı, çatı aralarına yapılabilecekler arasında olan su depoları için yeterli su basıncının oluşturulabilmesi bakımından su depolarına **hidrofor tesisatının** belirtilmemesinin de eksik düzenleme olduğu, teknik gerekliliklere uygun olmadığı ileri sürülerek iptali istenmektedir.

Davalı idare savunmasında, yeni getirilen düzenleme ile iklimlendirme ve kaskat sistemlerini içerebilen tesisat odalarının yapılabilmesinin mümkün kılındığı, bu kapsamda uygulama imar planında bir hüküm bulunmuyor ise de doğalgaz ile çalışan kaskat sistemi kullanılmasının mümkün olduğu, binalarda su deposunun bulunduğu katlarda hidrofor konulmasının zorunlu olduğu, bu nedenle çatı arasında su deposu yapılması halinde Yönetmeliğin 36.maddesi gereğince hidrofor yapılmasının mümkün olduğu, eksik düzenlemeden söz edilemeyeceği, ayrıca plan kararları ve idarelerce çıkarılacak yönetmeliklerde bu hususta düzenleme getirilebilmesinin mümkün olduğu belirtilerek istemin reddi gerektiği savunulmaktadır.

Dairemizce yapılan değerlendirmede aşağıdaki sonuca ulaşılmıştır:

Yönetmeliğin 27.maddesinin 1.fikrasının (a) ve (b) bentlerine göre, "İlgili mevzuatında öngörülen ölçülerde enerji odası ve merkezi ısıtma sistemli binalarda kazan dairesi veya kaskat sistemi veya teshin merkezi," yapıda bulunması zorunlu kullanımlar olarak belirlenmiştir. Yönetmeliğin 22.maddesinin 1.fikrasının (i) bendinde, "**Bina veya tesise ait olan ısıtma, soğutma, tesisat alanı, su sarnıcı, havalandırma sistemleri ve enerji verimliliği sistemlerinin** bulunduğu alanlar, arıtma tesisi, gri su toplama havuzu, yakıt ve su depoları, silolar, trafolar, jeneratör, **ısı merkezi,** enerji odası, kömürlük, eşanjör ve **hidrofor bölümleri,**" emsal hesabı dışında sayılmıştır.

Kaskat sistemi, sitelerde veya çok katlı binalarda kullanılan merkezi ısıtma sistemidir. Tek döşeme yoğunmalı kazan sistemine alternatif bir sistemdir. Birden fazla yoğunmalı kombi, kontrol modülü aracılığı ile birbirine bağlanarak çalışması sağlanan bir sistemdir. Teshin merkezi ise, bir yerleşim yerindeki birçok yapıya, belli bir merkezden basılarak verilen buğu ya da sıcak suyla yapıların çeşitli bölümlerinin ısıtılmasını sağlayan sistemdir.

Yönetmeliğin 36. maddesinin 3. fıkrasında da "Tüm binalarda su deposunun bulunduğu kat itibariyle cazibeli akımın mümkün olmadığı durumlarda hidrofor konulması zorunludur." hükmüne yer verilmiştir.

Her ne kadar, dava konusu hükmünde çatı aralarında doğalgaz ısı merkezi ve hidrofor tesisatı sayılmamış ise de, uyumsuzluğa konu yönetmelik hükümleri birlikte değerlendirildiğinde ısı merkezi ve hidrofor tesisatı emsal hesabı dışında tutulduğundan gerekli olduğunda yapılarda inşa edilmesinde herhangi bir hukuki engel bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu fıkralara ilişkin yürütmenin durdurulması isteminin reddine karar verilmesi gerekmiştir.

12. Yönetmeliğin 44.maddesinin 4.fikrasının (b) bendi;

Yönetmeliğin 44.maddesinin (b) bendinde, "Kontrol kulübesi 9 m²'yi geçemez." hükmüne yer verilmiştir.

Davacı tarafından, dava konusu hükümde görevlinin tuvalet ihtiyacı için en az 1.50 m²'lik tuvalet alanına yer verilmemesinin eksik düzenleme olduğu, alanın gereklerine uygun düşmediği ileri sürülerek iptali istenmektedir.

Davalı idare savunmasında, yönetmelikte yer alan kontrol kulübesi ölçülerinin yeterli olmakla beraber plan kararları ve idarelerce çıkarılacak yönetmeliklerde bu hususta düzenleme getirilebilmesinin mümkün olduğu belirtilerek istemin reddine karar verilmesi istenmektedir.

Dairemizce yapılan değerlendirmede aşağıdaki sonuca ulaşılmıştır:

T.C.
DANIŞTAY
ALTINCI DAİRE

Esas No : 2017/4842

Yönetmeliğin 69.maddesinin 1.fıkrasında, "Büyükşehir belediyeleri ile il belediyeleri, ikinci fıkrada belirtilen değiştirilemeyen hükümler dışında kalan hususlarda, beldenin tarihi ve yöresel şartlarını gözetmek kaydıyla Bakanlık onayına sunulmak üzere imar yönetmeliği hazırlayabilirler. İdarelerin imar yönetmelikleri yürürlüğe girinceye kadar uygulamalar bu Yönetmeliğe göre yapılır.", 2.fıkrasında da, "Bu Yönetmeliğin birinci, ikinci, altıncı, yedinci, sekizinci, dokuzuncu bölümleri, geçici maddeleri ile 19 uncu ve 20 nci maddelerinde yer alan hükümler, planlarla ve ilgili idarelerce çıkarılacak yönetmeliklerle değiştirilemez ve planlarda bu hükümlere aykırı olarak getirilecek hükümler uygulanamaz." hükümleri yer almaktadır.

Dava konusu hükümde yapının kullanma amacı göz önüne alındığında 9 m²lik alanın yeterli olduğu gibi dava konusu 44.madde, yönetmeliğin beşinci bölümünde planlarla ve ilgili idarelerce çıkarılacak yönetmeliklerle değiştirilebilecek kısımda yer aldığından idarelerce bu yönde düzenleme yapabileceklerinden dava konusu hükümde hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu hükümde hukuka aykırılık bulunmadığından yürütmenin durdurulması isteminin reddine karar verilmesi gerekmiştir.

13. Yönetmeliğin 56.maddesinin 8.fıkrası;

Yönetmeliğin 56.maddesinin 8.fıkrasında, "Bakanlar Kurulunca belirlenen; gecekondu alanları ve kıyı alanlarında bulunan yapı ve tesisler, niteliğinin bozulması sebebiyle orman ve mera dışına çıkarılan alanlar dâhil olmak üzere kentsel ve kırsal alan ve yerleşmelerdeki tesisler ile Bakanlıkça belirlenen finans ve ticaret merkezleri, fuar ve sergi alanları, eğlence merkezleri, şehirlerin ana giriş düzenlemeleri gibi şehirlerin marka değerini arttırmaya ve şehrin gelişmesine katkı sağlayacak özel proje alanları ile 2/3/1984 tarihli ve 2985 sayılı Toplu Konut Kanunu ve 20/7/1966 tarihli ve 775 sayılı Gecekondu Kanunu uyarınca Toplu Konut İdaresi Başkanlığı tarafından yapılan uygulamalara ilişkin yapıların yapı ruhsatları ve yapı kullanma izin belgeleri yürürlükteki imar ve parselasyon planlarına uygun olarak müdürlüklerce düzenlenir ve bu alanlarda kat mülkiyetinin kurulması sağlanır." hükmüne yer verilmiştir.

Davacı tarafından, *fıkra hükmünde bahsedilen yapıların projelerinin ilgili Belediyesince incelenip ruhsata bağlanmaması ulaşım, altyapı, kentsel estetik gibi birçok konuda sorun yaratacağı, söz konusu düzenlemeyle 3194 Sayılı İmar Kanunu ile yerel yönetimlere verilen yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgesi düzenleme yetki ve görevini, parça parça da olsa geri alındığı, kent bütünü içerisinde merkezi yönetimin yerel birimlerine ve farklı kurumlara verilen başta planlama yetkileri olmak üzere yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgesi düzenlenmesi iş ve işlemleri Anayasanın 127. maddesindeki yerinden yönetim ilkesine ve 3194 sayılı İmar Kanunu 22. maddesine aykırı olduğu, madde hükmünde belirtilen alanlarda planlama yetkisinin de merkezî idare ve/veya merkezi idare kuruluşları yetkisine alınmış olmasının bu düzenleme ile birlikte düşünüldüğünde değerlendirilen kent topraklarında başta planlama yetkisi olmak üzere yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgesi düzenleme yetkilerinin merkezi yönetime alınmış olmasının kentlerde çift başlılığa neden olacağı, yerel yönetimler ile merkezi yönetimin karşı karşıya geleceği, kent ve kentliler açısından birçok olumsuzlukların yaşanmasına neden olacağı, sağlıklı bir kentleşme ve kaliteli hizmet götürülmesi açısından planlama, yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgesi düzenlenmesi hizmetlerinin herhangi bir ayırım yapılmaksızın yerinden yönetim ilkesine uygun olarak yerel yönetimlere bırakılması amacıyla hem plan yapım, hem de yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgesi düzenlenmesi yetkilerinin, denetim mekanizmalarının da oluşturularak, tamamen yerel yönetimlere bırakılmasının Anayasa hükmü gereği olduğu ileri sürülerek iptali istenmektedir.*

Davalı idare savunmasında, 2985 sayılı Toplu Konut Kanunu ile 775 sayılı Gecekondu Kanunu uyarınca Toplu Konut İdaresi Başkanlığı tarafından yapılan uygulamalara ilişkin her tür ve ölçekte etüt, harita, plan ve parselasyon planlarını yapmak, yaptırmak, onaylamak, ruhsat işlerini gerçekleştirmek, yapı kullanma izinlerini vermek ve bu alanlarda kat mülkiyetinin kurulmasını sağlamak Bakanlığın görevleri arasında sayılmış 644 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 2. maddesinin (ğ) bendinde de, Bakanlığın görevleri arasında sayılan uygulamalara ilişkin hususlarda Yönetmelikte açıklayıcı hükümlere yer verildiği, anılan maddenin 644 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin anılan hükmü ile uyumlu olduğu, mekânsal alanın ve icra edilecek kamu hizmetinin çerçevesi açıkça belirtilip sayma yoluyla

T.C.
DANIŞTAY
ALTINCI DAİRE

Esas No : 2017/4842

sınırlı sayıda gösterilen hususlarla ilgili olarak Bakanlığa tevdi edilen imara ilişkin yetkilerin, 3194 sayılı İmar Kanunu ile yerel yönetimlere verilen imar yetkisinin kaldırılmasını ya da kısıtlanmasını öngörmediği anlaşıldığından düzenlemede hukuka aykırılık olmadığı belirtilerek istemin reddine karar verilmesi istenmektedir.

Dairemizde yapılan değerlendirmede aşağıdaki sonuca ulaşılmıştır:

644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 2. maddesinin (1) numaralı fıkrasının 6306 sayılı Kanununun 19'uncu maddesi ile değişik (ğ) bendinde, "Gecekondu, kıyı alanları ve tesisleri ile niteliğinin bozulması nedeniyle orman ve mera dışına çıkarılan alanlar dâhil kentsel ve kırsal alan ve yerleşmelerde yapılacak iyileştirme, yenileme ve dönüşüm uygulamalarında idarelerce uyulacak usul ve esasları belirlemek; Bakanlıkça belirlenen finans ve ticaret merkezleri, fuar ve sergi alanları, eğlence merkezleri, şehirlerin ana giriş düzenlemeleri gibi şehirlerin marka değerini artırmaya ve şehrin gelişmesine katkı sağlayacak özel proje alanlarına dair her tür ve ölçekte etüt, harita, plan, parselasyon planı ve yapı projelerini yapmak, yaptırmak, onaylamak, kamulaştırma, ruhsat ve yapım işlerinin gerçekleştirilmesini sağlamak, yapı kullanma izinlerini vermek ve bu alanlarda kat mülkiyeti kurulmasını temin etmek; 2/3/1984 tarihli ve 2985 sayılı Toplu Konut Kanunu ile 20/7/1966 tarihli ve 775 sayılı Gecekondu Kanunu uyarınca Toplu Konut İdaresi Başkanlığı tarafından yapılan uygulamalara ilişkin her tür ve ölçekte etüt, harita, plan ve parselasyon planlarını yapmak, yaptırmak, onaylamak, ruhsat işlerini gerçekleştirmek, yapı kullanma izinlerini vermek ve bu alanlarda kat mülkiyetinin kurulmasını sağlamak" bakanlığın görevleri arasında sayılmıştır.

Dava konusu hükmün 644 sayılı KHK'nın yukarıda yer verilen 2/1-ğ bendi ile uyumlu olduğunun görüldüğü, mekansal alanın ve icra edilecek kamu hizmetinin çerçevesi açıkça belirtilip sayma yoluyla sınırlı sayıda gösterilen hususlarla ilgili olarak bakanlığa tevdi edilen imara ilişkin yetkilerin, 3194 sayılı İmar Kanunu ile yerel yönetimlere verilen imar yetkisinin kaldırılmasını ya da kısıtlanmasını öngörmediği anlaşılmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu hükmün yürütmesinin durdurulması isteminin reddine karar verilmesi gerekmiştir.

14.Yönetmeliğin 57.maddesinin 2.fıkrasının 8.alt bendinde geçen "gerektiğinde" ibaresinin;

Yönetmeliğin 57.maddesinin 2.fıkrasında, mimari projenin, "Mimarlar tarafından uygulama imar planına, parselasyon planına ve bu Yönetmelik esaslarına uygun olarak hazırlanır ve bu proje; 1) Vaziyet planı, 2) Kat irtifakına ve kat mülkiyetine esas paylaşım tablosu, 3) Bağımsız bölümler ile ortak alanların brüt inşaat alanı, eklentiler ve toplam yapı inşaat alanının yer aldığı metrekare cetveli, 4) Bodrum katlar dâhil olmak üzere bütün kat planları, 5) Çatı planı, 6) Kat ve çatı planlarına ilişkin bir tanesi ortak merdivenden geçmek üzere en az iki adet kesit ve yeteri sayıda görünüş, 7) Toprak kazı hesabı, 8) **Gerektiğinde** sistem kesitleri ve nokta detayları bulunan avan proje ve uygulama projeleri, 9) Otopark, sığınak ve ağaç hesaplarından oluşacağı" hükümleri yer almaktadır.

Davacı tarafından, yapı ve ısı yalıtım malzeme cins ve kalınlıklarının eksiksiz gösterilebilmesi için sistem kesitlerinin mimari projenin ayrılmaz bir parçası olarak verilmesi gerekli olduğu, binalarda ısı yalıtımının yetersiz yapılmasının ve enerji tüketiminin fazla oluşunun en büyük nedeni zaten sistem kesitlerinin verilmemesi ve denetlenmemesi olduğu, bu hususların gerektiğinde değil zorunlu olması gerektiği, söz konusu hükümdeki "Gerektiğinde" ibaresinin iptali gerektiği ileri sürülerek iptali istenmektedir.

Davalı idare savunmasında, bu hükme mülga Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliğinin 57. maddesinin beşinci fıkrasında aynı şekilde yer verildiği, binalarda ısı yalıtımının yetersiz yapılması ve enerji tüketiminin fazla olmasının nedeni olarak sistem kesitlerinin verilmemesi ve denetlenmemesi olduğu şeklindeki iddianın yerinde olmadığı, sunulması zorunlu projelerin yanı sıra ruhsat makamı idaresince yetki, görev ve sorumluluğu kapsamında gerekli görülmesi halinde sistem kesitlerinin her daim istenebilecek bir husus olarak düzenlenmesi ve idarenin bu dâhilde yetkisini kullanmasının usulüne uygun olduğu belirtilerek istemin reddine karar verilmesi istenmektedir.

Dairemizde yapılan değerlendirmede aşağıdaki sonuca ulaşılmıştır:

T.C.
DANIŞTAY
ALTINCI DAİRE

Esas No : 2017/4842

Yönetmeliğin 57.maddesinin 2.fıkrasının (a) bendinin 4. alt bendinde, "Bodrum katlar dâhil olmak üzere bütün kat planları", 6. alt bendinde de, "Kat ve çatı planlarına ilişkin bir tanesi ortak merdivenden geçmek üzere en az iki adet kesit ve yeteri sayıda görünüş" mimari projenin parçaları olarak sayılmıştır. Yönetmeliğin 57.maddesinin 2.fıkrasının (b) alt bendinde de, "Ayrıca ilgili mühendis ve mimarlarca hazırlanan; asansör avan projesi, ısı ve su yalıtım projesi veya raporu, gürültüye karşı korunma proje veya raporu, yerleşme ve yapının özelliğine göre ilgili idarece istenecek peyzaj projesi de eklenir." hükmü yer almaktadır.

Sistem kesiti, betonarme ve cephe sistemini aynı anda gösteren kesittir. Mimari projelerde bulunması gerekli plan, kesit ve görünüşlerde ısı yalıtımla ilgili bilgilerin verilmesi ayrıca özellik arz eden bölümlerde nokta kesit detayıyla uygulama ile ilgili ayrıntılı bilgi verilmesi gerekmektedir.

Her ne kadar, davacı tarafından, binalarda ısı yalıtımının yetersiz yapılmasının ve enerji tüketiminin fazla oluşunun en büyük nedeninin sistem kesitlerinin verilmemesi ve denetlenememesi olduğu ifade edilmekte ise de, Yönetmeliğin 57.maddesinin 2.fıkrasının (b) alt bendine göre, ilgili mühendis ve mimarlarca hazırlanacak ısı yalıtım projesi veya raporunun mimari projeye eklenmesi zorunlu olduğundan davacı iddiasına itibar edilmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu hükmün yürütmesinin durdurulması isteminin reddine karar verilmesi gerekmiştir.

15.Yönetmeliğin 57.maddesinin 7.fıkrasında geçen "elektrik mühendisi veya elektrik elektronik mühendisi ve makina mühendisince birlikte" ibaresinin;

Yönetmeliğin 57.maddesinin 7.fıkrasında, "Mekanik tesisat projesi; mimari projeye uygun olarak, makina mühendisleri tarafından hazırlanan, ölçekleri yapının büyüklüğüne ve özelliğine göre belirlenen sıhhi tesisat, kalorifer, kat kaloriferi ve benzeri ısıtma, soğutma, havalandırma projeleri ve ısı yalıtım raporu ile elektrik mühendisi veya elektrik elektronik mühendisi ve makina mühendisince birlikte hazırlanan asansör uygulama projeleridir. İdare, yapının özelliğine göre bu projelerden gerekli olanları ister." hükmüne yer verilmiştir.

Davacı tarafından, imalat, mekatronik, üretim mühendisliklerinden mezun olanlar da iştigal alanları gereği Makine Mühendisleri Odasına kaydoldukları, oda bünyesinde yer alan çeşitli mühendislik disiplinlerinin ihtisaslarına uygun olan mühendislik faaliyet alanlarında çalışabilmelerine yönelik olarak, gerek kendi mevzuatı ve iç organizasyonu ve gerekse yetkili kurumlarca yapılacak genel mevzuat düzenlemelerinde bu konuda öncül olmak bakımından anayasal ve yasal görev ve yetkileri çerçevesinde çalışmalar yürütmekte oldukları, bu üyelerin istihdam alanı sorunlarına yönelik olarak oda'ca yürütülen çalışmalar kapsamında, aldıkları eğitimin içeriği gözetilerek Asansör Avan Proje Hazırlama ve Asansör Mühendis Yetkilendirme (MIEM) eğitimlerine katılımları ve belgelendirmelerinin sağlandığı, asansör projeleri konusunda çalışabilecekleri ve yapılacak düzenlemelerde bu hususların gözetilmesi gerektiği de ilgili kurum ve kuruluşlara öneri olarak iletildiği, dava konusu yönetmelik hükmünde, aynı şekilde sonradan açılan lisans programlarından olan ve iştigal alanları gereği TMMOB Elektrik Mühendisleri Odasına kaydolan "elektrik-elektronik mühendisleri" olması gerektiği gibi elektrik mühendislerinin yanına dâhil edilmişken, Makine Mühendisleri Odasına kaydolan imalat, mekatronik, üretim mühendisleri için böyle bir açılım getirilmediği, aldıkları eğitim gereği asansör projeleri yapmaları mümkün olan söz konusu mühendislik disiplinlerinin de aynen "elektrik-elektronik mühendisleri"nde olduğu gibi fıkra hükmünde yer verilmesi gerektiği ileri sürülerek iptali istenmektedir.

Davalı idare savunmasında, Bakanlığa iletilen görüşlerde; asansör projelerinin imalat, mekatronik veya üretim mühendisince hazırlanmasına ilişkin herhangi bir talep bulunmadığı, uygulamada bu projelerin elektik, elektrik elektronik ve makine mühendislerince hazırlandığı belirtilerek istemin reddine karar verilmesi istenmektedir.

Dairemizce yapılan değerlendirmede aşağıdaki sonuca ulaşılmıştır:

Yönetmeliğin 57.maddesinin 7.fıkrasında geçen "elektrik mühendisi veya elektrik elektronik mühendisi ve makina mühendisince birlikte" ibaresine ilişkin olarak 2577 sayılı Yasanın 27.maddesi uyarınca idari işlemin uygulanması halinde telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ve idari işlemin açıkça hukuka aykırı olması şartlarının birlikte gerçekleşmediğinden yürütmenin durdurulması isteminin reddine karar verilmesi gerekmiştir.

16.Yönetmeliğin 57.maddesinin 15.fıkrasının birinci ve ikinci cümleleri;

Yönetmeliğin 57.maddesinin 15.fıkrasında, "Elektrik, telefon ve doğalgaz tesisat projelerinin yapı ruhsatı verilmesi aşamasında ilgili idareye sunulması zorunlu değildir. Ancak bu projelerin, yapı denetim kuruluşu veya projelerin uygulanmasının denetimine yönelik fenni mesuliyet üstlenen mühendisler tarafından ilgili kurumlara onaylatılarak yapı ruhsatının verildiği tarihten itibaren temel betonu dökülmeden önce ve en fazla otuz gün içinde ruhsat vermeye yetkili idareye verilmesi zorunludur. Peyzaj projelerinin de ruhsat aşamasında ilgili idareye sunulma zorunluluğu yoktur. Ancak bu projenin ruhsat onayından sonra bir aylık süre içinde idareye sunulması ve idarece onaylanması zorunludur." hükümleri yer almaktadır.

Davacı tarafından, dava konusu düzenlemenin, yapılara ilişkin elektrik, telefon ve doğalgaz tesisat projelerinin inşaat ruhsatı alınması sırasında aranmayacağı, yapı ruhsatının verildiği tarihten itibaren temel betonu dökülmeden önce ve en fazla 30 gün içinde ruhsat vermeye yetkili idareye verilmesinin öngörüldüğü, düzenlemenin 3194 sayılı İmar Yasası'nın 22. maddesine aykırı olduğu, yasa maddesine göre ruhsat vermeye yetkili idareler tarafından ruhsat düzenlenebilmesi için yapılacak başvuru sırasında mutlaka elektrik ve tesisat projelerinin bulunmasının zorunlu olduğu, aksi halde ilgili idare tarafından eksikliğin tamamlanmasının isteneceği, bu eksikler giderildikten sonra yapı ruhsatı düzenlenebileceği, doğalgazda ilgili gaz idareleri kullanılacak ekipmanın marka, model vs bilgilerinin de uygulama projelerine işlenmesini istediğinden ruhsat projeleri gereksiz formaliteden öteye gitmediği, buna karşın mimari vaziyet planını da etkilediği için LPG' li ısıtma tesisatı projelerinin ruhsat öncesi onaylanmasının bu konudaki mevcut boşluğu dolduracağı, doğalgazla ısıtılacak binaların baca ve menfez gereksinmelerinin ısıtma tesisat projelerine yansıtılması ve ruhsat için ayrıca doğalgaz tesisat projesi aranmayacaksa da bu binalara doğalgaz bağlatabilmek için doğalgaz uygulama projelerinin ilgili gaz idaresine onaylatılması ve tesisatlarının kontrol ettirilmesinin, LPG ile ısıtılacak binaların gaz tesisat projelerinin de ısıtma tesisatı uygulama projesi kapsamında ruhsat öncesi ilgili idareye onaylatılmasının zorunlu olması gerektiği ileri sürülerek iptali istenmektedir.

Davalı idare savunmasında, uyuşmazlığa konu hükümde yer alan projelerin incelenmesi ve zamanında ve usulüne uygun olarak onaylanmasını temin etme görevinin yapı denetim kuruluşu uhdesinde olduğu ve bu projelerin yapı ruhsatının verildiği tarihten itibaren temel betonu dökülmeden önce ve en fazla otuz gün içinde ruhsat vermeye yetkili idareye verilmesi zorunluluğu kapsamında ileri sürüldüğü üzere 3194 sayılı İmar Kanununa aykırı bir durum oluşmadığı belirtilerek istemin reddine karar verilmesi istenmektedir.

Dairemizce yapılan değerlendirmede aşağıdaki sonuca ulaşılmıştır:

İmar Kanununun 22. maddesinde "Yapı ruhsatı almak için belediye, valilik bürolarına yapı sahipleri veya kanuni vekillerince dilekçe ile müracaat edilir. Dilekçeye sadece tapu (istisnai hallerde tapu senedi yerine geçecek belge), mimari proje, statik proje, elektrik ve tesisat projeleri, resim ve hesapları, röperli veya yoksa, ebatlı kroki eklenmesi gereklidir.

Belediyeler veya valiliklerce ruhsat ve ekleri incelenerek eksik ve yanlış bulunmuyorsa müracaat tarihinden itibaren en geç otuz gün içinde yapı ruhsatı verilir.

Eksik veya yanlış olduğu takdirde; müracaat tarihinden itibaren onbeş gün içinde müracaatçıya ilgili bütün eksik ve yanlışları yazı ile bildirilir. Eksik ve yanlışlar giderildikten sonra yapılacak müracaattan itibaren en geç onbeş gün içinde yapı ruhsatı verilir." hükmü yer almaktadır.

Yukarıda belirtilen Yasa hükmü uyarınca, yapı ruhsatı almak için dilekçe ekinde ilgili idareye sunulması gereken belgelerden biri elektrik ve tesisat projeleri olup, bu doğrultuda, söz konusu projelerin ruhsat alınmadan önce onaylanması gerektiği açıktır.

Bu durumda, anılan Yasa hükmüne aykırı olarak, yapı ruhsatı almak için dilekçe ekinde sunulması gereken belgelerden elektrik, doğalgaz ve tesisat projelerinin ruhsatın alındığı tarihi izleyen otuz gün içinde onaylanmasına yönelik düzenleme getirmek suretiyle Yasanın amacına aykırı olarak tesis edilen dava konusu Yönetmelik maddesinde imar mevzuatına uyarlık bulunmamaktadır.

T.C.
DANIŞTAY
ALTINCI DAİRE

Esas No : 2017/4842

Açılanan nedenlerle, dava konusu hükümde imar mevzuatına uyarlık bulunmadığından yürütmenin durdurulması isteminin kabulüne karar verilmesi gerekmiştir.

17.Yönetmeliğin 57.maddesinin 20, 21 ve 23.fıkraları;

Yönetmeliğin 57.maddesinin 20.fıkrasında, "İdare yapı ruhsatı düzenleme aşamasında her proje için, proje müelliflerinden, fenni mesullerden ve fen adamlarından, şantiye şefleri ile yapı müteahhitlerinden mevzuata aykırı uygulama sebebiyle süreli veya süresiz olarak mesleki faaliyet haklarının kısıtlı olmadığına ilişkin Ek-1 ve Ek-8'de yer alan sicil durum taahhünamesini ister. Gerçeğe aykırı beyanda bulunduğu tespit edilen mimar ve mühendislerin işlemleri tazmin ve hukuki sorumluluğu kendilerine ait olmak üzere iptal edilir ve bu kişiler hakkında suç duyurusunda bulunulur.", 21.fıkrasında, "Etüt ve projeler; idare ve ilgili kanunlarında açıkça belirtilen yetkili kuruluşlar dışında meslek odaları dâhil başka bir kurum veya kuruluşun vize veya onayına tabi tutulamaz, tutulması istenemez. Vize veya onay yaptırılmaması ve benzeri nedenlerle müellifler veya bunlara ait kuruluşların büro tescilleri iptal edilemez veya yenilenmesi hiçbir şekilde geciktirilemez. Müelliflerden bu hükmü ortadan kaldıracak şekilde taahhüname talep edilemez." hükümlerine yer verilmiştir.

20 ve 21.fıkralar yönünden;

Davacı tarafından, *Mimar ve Mühendis Odalarının en temel işlevinin, mimar ve mühendislerin üyelik, sicil denetimi ve belgelendirmelerini sağlamak olduğu, dava konusu Yönetmelik hükmü ile mimar ve mühendislerle meslek odaları arasındaki ilişkiye müdahale edildiği, meslek odalarının işlevsiz ve etkisiz kılındığı, zorunlu olan üyeliğe dair meslek odası belgesi yerine ilgililerin taahhünamesinin istenmesinin Odaların Anayasal ve yasal yetkisini ortadan kaldırdığı, Oda ile üyesi arasındaki bağı koparan bir düzenleme olduğu, işlevsizliği ve biçimsel örgütlenmeyi aşmanın yolunun mesleğin tüm alanlarında ve meslekle ilgili işlemlerde, ilgili meslek kuruluşuyla organik bağlantının, meslek kuruluşunun kimlik ya da belgesinin esas alınması olduğu, meslekle ilgili faaliyetlerle meslek kuruluşu arasındaki olgusal bağı koparılmamas gerektiği, dava konusu kuralların, meslekte bağlantılı kimi alanlarda meslek kuruluşu tarafından verilen belgenin kullanılmasını sınırlandırdığı ve böylece mesleğin en önemli organının oluşumunu işlevsiz hale getirdiği, bu nedenlerle, dava konusu kuralların Anayasa'nın 2 ve 135. maddelerine aykırı olduğu, mimar ve mühendislerin mesleği icra edebilmeleri için Odalara üye olmaları ve üyelik vasıflarını korumaları gerektiği Anayasa ve 6235 sayılı Yasa ile hüküm altına alınmış olmasına karşın, bu durumun ilgililerin taahhüdüne bağlı kılınmasının hukuka aykırı olduğu ileri sürülerek iptali istenmektedir.*

Davalı idarenin savunmasında ise, *sicil durum belgesi yerine meslek mensubundan taahhüname istenmesinin, oda ile üyesi arasındaki bağı koparmadığı, 6235 sayılı Kanunla mimar ve mühendislerin odaya kayıt ve üyeliği koruma mecburiyetlerinin ve denetiminin önüne geçilmediği, sadece sicil durum belgesi düzenlenmesinin ön koşulu olarak meslek odalarınca proje üzerinde yapılan içerik denetimi uygulamasını ortadan kaldırma amacı taşıdığı, gerek mülga 6785 sayılı Kanunun yürürlüğe girişi ve sonrasında gerekse yürürlükteki 3194 sayılı İmar Kanunu ve ilgili mevzuat kapsamında, meslek mensuplarınca hazırlanan projeler üzerinde meslek odasının içerik denetimi yapma yetkisi bulunmadığı, üye ve faaliyetinin denetimi ile üyenin hazırladığı ürünün denetimi birbiri ile karıştırılmaması gerektiği, Odaların varlık sebebinin üyelerine sicil durum belgesi vermek olmadığı, meslek odalarınca sicil durum belgesi düzenleme yöntemi ile yapıldığı iddia edilen denetimin, ancak meslek mensubunun mesleği uygulamada başvurusu üzerine bir evrak tanzim edilmesi ile ilgili anlık bir işlem olduğu, bu evrak ile inşaat alanına ilişkin kayıt tutulmasının mümkün olmadığı, bu belgenin alınmasının, inşaatın başladığı veya başlayacağı anlamına gelmeyeceği, oysa meslek mensubunun denetiminin mesleği uygulamayı kayıt altına alan yapı ruhsatı, yapı kullanma izin belgelerinin incelenerek sınırlamasının tetkik edilmesi ve kayıt altına alınması suretiyle sağlanmasının daha doğru bir yaklaşım olduğu, ruhsat işlemi tamamlanarak yapı inşasına başladıktan sonra taahhüdün gerçek olmadığına tespiti ve yapım işine başlanmış olması halinde taahhütte bulunan şahıs hakkında yasal cezaların uygulanmakta ve doğabilecek zararın tazmin edilebildiği, sonuç olarak, odalara üyeliğin, üyelerin denetiminin ve büro tescil belgesi uygulamasının yürürlükten kaldırılmadığı, yalnızca yeni bir yöntem olarak meslek mensubunun sicillerine ilişkin olarak hem süreçlerin kısaltılması hem de evrakta sahteciliğin önüne geçilmesi*

T.C.
DANIŞTAY
ALTINCI DAİRE

Esas No : 2017/4842

adına meslek odası ile yapı ruhsatı düzenlemeye yetkili idare arasındaki bağı kuvvetlendirmeye yönelik yayımlanan Yönetmelik değişikliği ile yürürlüğe giren, uygulama ve öncesi ile denetim sürecinde bir aksaklığa neden olmayan ve telafisi imkânsız herhangi bir zarara yol açmayan uygulamada mevzuata aykırılık bulunmadığı belirtilerek istemin reddi gerektiği savunulmaktadır.

Dairemizce yapılan değerlendirmede aşağıdaki sonuca ulaşılmıştır:

6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanununun 28. maddesinde "Odadan ihraç edilenler süresiz olarak, sanat icrasından geçici olarak men edilenler ise, men süresi içinde; hiçbir şekil ve biçimde mesleki faaliyette bulunamazlar. Bunlar Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği tarafından derhal bütün ilgili yerlere ve kuruluşlara duyurulur." hükmüne yer verilerek, meslek mensuplarına madde metninde yer verilen disiplin cezalarının tatbiki halinde birlik tarafından ilgili kuruluşlara bilgi verilmesi yönünde pozitif yükümlülük yüklenmiştir.

644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin (KHK) 2. maddesinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığının görevleri düzenlemiştir. Bu maddenin 1. fıkrasının (a) bendinde: "Yerleşmeye, çevreye ve yapılaşmaya dair imar, çevre, yapı ve yapım mevzuatını hazırlamak, uygulamaları izlemek ve denetlemek, Bakanlığın görev alanı ile ilgili mesleki hizmetlerin norm ve standartlarını hazırlamak, geliştirmek, uygulanmasını sağlamak ve ilgililerin kayıtlarını tutmak"; Bakanlığın görevleri arasında sayılmıştır. Aynı KHK'nın 12. maddesinin (c) bendinde; "Planlama, harita yapımı, arazi ve arsa düzenlemesi, değerlendirme, parselasyon, etüt ve proje müellifliği, harita plan, proje ve yapım kontrol müşavirliği, her türlü altyapı ve tesisat dâhil olmak üzere yapı müteahhittliği gibi hizmet alanlarında çalışan gerçek veya tüzel kişilerin görev, yetki ve sorumluluklarına ve kayıtlarının tutulmasına ilişkin esasları belirlemek, mesleki yeterlikleri ile kuruluş yeterliklerini değerlendirerek bunlara tescil ve yeterlik belgeleri vermek veya verilmesini ve kayıtlarının tutulmasını sağlamak.", (g) bendinde; "Kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek kişilere ve özel hukuk tüzel kişilerine ait her türlü yapıların denetlenmesinde görev alan mimar ve mühendisler ile yardımcı kontrol elemanlarını denetlemek, ilgili idareler ile denetim ve müşavirlik kuruluşlarınca denetlenmesini sağlamak" ve (h) bendinde; "Kamuya ve özel sektöre ait her türlü yapı ve tesisin projelerinin ve yapım işlerinin denetlenmesinde görev alacak mimar ve mühendisler ile yardımcı kontrol elemanlarının, yapı denetim kuruluşlarının ve müşavirlik kuruluşlarının niteliklerine, görev, yetki ve sorumluluklarına ilişkin esasları belirlemek, mesleki yeterlikleri ile kuruluş yeterliklerini değerlendirerek bunlara belge verilmesini ve kayıtlarının tutulmasını sağlamak." Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü görevli kılınmıştır.

Dava konusu Yönetmelik hükümleri bir bütün halinde incelendiğinde, uyuşmazlığın fenni mesul olan mimar ve mühendislerle ilişkin kayıtların kim tarafından tutulacağı noktasında düğümlendiği, yönetmelik maddesinin değişiklik öncesi 7. ve 8. fıkrasında fenni mesuliyet üstlenen mimar ve mühendislerin bir önceki ayda yaptıkları işlemlere ilişkin bilgilerin ilgili idarelerce meslek odalarına gönderilmesi doğrultusunda zorunluluk öngörülürken, yapılan değişiklik sonrası bu bilgilerin Bakanlığın taşra teşkilatına gönderilmesi hükme bağlanarak, kayıtların bakanlığın taşra teşkilatı eliyle tutulmasının sağlandığı, aynı zamanda üyelerinin mesleklerinin icrasını etkileyecek değişikliklerin meslek odaları tarafından yine Bakanlığa bildirilmesinin zorunlu tutulduğu anlaşılmaktadır.

Her ne kadar davacı tarafından bu durumun hukuka aykırı olduğu ileri sürülmekte ise de, yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerinden anlaşıldığı üzere Yönetmelik hükümlerinin hem 6235 sayılı Kanun hem de 644 sayılı KHK hükümleri ile uyumlu olduğu, davacının iddiasının aksine meslek odalarının kendi üyeleri hakkında kayıt tutmalarını engelleyici bir durumun da ortaya çıkmadığı, yalnızca yasa gereği bu sorumluluğun elektronik ortamda denetim sistemi üzerinden merkezi idare tarafından üstlenilmesinin sağlandığı açıktır.

Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinin 68.maddesinin 9.fıkrasında, "İlgili meslek odaları, 6235 sayılı Kanununun 26 ncı maddesinin birinci fıkrasının (ç) ve (d) bentlerine istinaden aynı Kanunun 27 nci maddesi uyarınca Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Yüksek Haysiyet Divanı tarafından on beş günden altı aya kadar serbest sanat icrasından men'i veya Odadan ihraç kararı alınan veya istifa ederek üyeliğini veya büro tescilini sona erdiren veya adına büro tescilli bulunup vefat eden üyelerini derhal merkez yapı denetim komisyonu ile bütün ilgili yerlere ve kuruluşlara elektronik ortamda bildirir. Bu bilgilerin aynı zamanda Bakanlığa yazılı

T.C.
DANIŞTAY
ALTINCI DAİRE

Esas No : 2017/4842

olarak gönderilmesi zorunludur. İlgili idareler, mimar ve mühendislerin kısıtlılık durumunu Bakanlığın yapı denetim sisteminden kontrol ederek yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgelerini düzenler." hükmüne yer verilmiştir.

Bu durumda, Yönetmeliğin 68.maddesinin 9.fıkrası uyarınca, meslek odalarının serbest sanat icrasından men'i veya Odadan ihraç kararı alınan veya istifa ederek üyeliğini veya büro tescilini sona erdiren veya adına büro tescili bulunup vefat eden üyelerini derhal merkez yapı denetim komisyonu ile bütün ilgili yerlere ve kuruluşlara elektronik ortamda bildirmek zorunda oldukları, bu bilgilerin aynı zamanda Bakanlığa yazılı olarak gönderilmesinin zorunlu olduğu, ilgili idarelerin, mimar ve mühendislerin kısıtlılık durumunu Bakanlığın yapı denetim sisteminden kontrol ederek yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgelerini düzenleyecekleri açık olup gerçeğe aykırı belge verenler ya da beyanda bulunanlar hakkında yasal işlem yapılacağı hususunda başvuru sahiplerinin bilgilendirilmesi amacıyla sicil durum taahhütnamesi istenmesinde mevzuata aykırılık görülmemiştir.

Bu durumda, uyuşmazlık konusu hükümlerde hukuka aykırılık bulunmadığı sonucuna ulaşılmaktadır.

23.fıkrası yönünden;

Yönetmeliğin 57.maddesinin 23. fıkrasında, "Kanunun 38 inci maddesinde sayılan mühendisler, mimarlar ve şehir plancıları dışında kalan fen adamlarının proje hazırlamaya ilişkin yetki, görev ve sorumlulukları saklıdır." hükmü yer almaktadır.

Davacı tarafından, uyuşmazlığa konu hükmün dayanağı İmar Kanununun 38. maddesi gösterilmiş ise de, ardından Kanun'a aykırı olarak, fen adamlarına proje hazırlama ve uygulama yapmaya ilişkin yetki verildiği, bu fıkranın 3458 sayılı Mühendislik Mimarlık Hakkında Kanun ve 6235 Sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu'na aykırı bir uygulama olduğu, İmar Kanununun 28. maddesinin 1. fıkrasında, proje hazırlama ve uygulama yetkisi açıkça ve yalnızca meslek mensuplarına verilmiş olup mimarlık ve mühendislik mesleklerinin yapılabilmesi için, bu mesleklere ilişkin ruhsatname alınması gerektiği de 3458 sayılı Mühendislik Mimarlık Hakkında Kanun'da belirtilmiş olmasına karşın fen adamlarına bu yetkilerin verilmesinin ilgili yasal düzenlemelere aykırı olduğu ileri sürülerek iptali istenmektedir.

Davalı idare savunmasında, Yönetmelikle fen adamlarına proje hazırlama ve uygulama yetkisi verildiği iddiasının doğru olmadığı, İmar Kanunu'nda evvelce var olan ve fen adamlarına Yönetmelikle (Elektrik ile İlgili Fen Adamlarının Yetki, Görev ve Sorumlulukları Hakkında Yönetmelik, İmar Kanununun 38 inci maddesinde Sayılan Mühendisler, Mimarlar ve Şehir Plancıları Dışında Kalan Fen Adamlarının Yetki, Görev ve Sorumlulukları Hakkında Yönetmelik) belirlenen sınırlar çerçevesinde proje hazırlama yetkisi veren hükme dava konusu Yönetmelik maddesinde atıfta bulunulduğu, Kanun ile Yönetmelik arasında dil birliğinin sağlanmasının amaçlandığı, Yönetmelikte ruhsat eki projelerin tek tek açıklandığı, bu projelerin ilgili mimar veya mühendislik disiplinlerine mensup kişiler tarafından hazırlanacağına hükme bağlandığı belirtilerek istemin reddi istenmektedir.

Dairemizce yapılan değerlendirmede aşağıdaki sonuca ulaşılmıştır:

İmar Kanununun 28.maddesinde, "Bu Kanun kapsamındaki mimarlık, mühendislik ve planlama hizmetine ilişkin harita, plan, etüt, proje ve eklerinin düzenlenmesi ve bunların yerine getirilmesinin; uygulamada bulunulacak alanın, yerleşme merkezinin ve yapının sınıfına, özelliğine ve büyüklük derecesine göre, uzmanlık alanlarına uygun olarak 38 inci maddede belirtilen meslek mensuplarına yaptırılması mecburidir. ", 38.maddesinde de, "Halihazır harita ve imar planlarının hazırlanması ve bunların uygulanmasının fenni mesuliyetini; uzmanlık, çalışma konuları ve ilgili kanunlarına göre, mühendisler, mimarlar, şehir plancıları deruhte ederler. Yapıların, mimari, statik ve hertürlü plan, proje, resim ve hesaplarının hazırlanmasını ve bunların uygulanmasıyla ilgili fenni mesuliyetleri, uzmanlık konularına ve ilgili kanunlarına göre mühendisler, mimarlar ile görev, yetki ve sorumlulukları yönetmelikle düzenlenecek olan fen adamları deruhte ederler." hükümlerine yer verilmiştir.

Elektrik ile İlgili Fen Adamlarının Yetki, Görev ve Sorumlulukları Hakkında Yönetmeliğin 4.maddesinde, elektrik ile ilgili fen adamlarının görev, yetki ve sorumlulukları sayılmıştır. İmar Kanununun 38 inci maddesinde Sayılan Mühendisler, Mimarlar ve Şehir Plancıları Dışında Kalan Fen Adamlarının Yetki, Görev ve Sorumlulukları Hakkında Yönetmeliğin 4.maddesinde

T.C.
DANIŞTAY
ALTINCI DAİRE

Esas No : 2017/4842

de, fen adamlarının, "Yapı, Elektrik Tesisatçılığı, Sıhhi Tesisat ve Isıtma, Makina, Yapı Ressamlığı, Harita Kadastro, Tapu Kadastro ve benzeri alanlarda mesleki ve teknik öğretim veren okullardan diploma ve kurs belgesi alarak, yapıların mimari, statik ve tesisat planlarının, projelerinin, resim ve hesaplarının hazırlanması ve uygulanmasında ve halihazır harita ve kadastro işlerinde görev alan elemanlar." oldukları hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinden, mühendisler, mimarlar ve şehir plancılarının hazırlayacakları projeler ile bu meslek dışında kalan fen adamlarının hazırlayacakları projelerin hangileri olduğu belirtilmiş olup İmar Kanunu ve buna göre çıkarılan Yönetmeliğe uygun dava konusu hükümde mevzuata aykırılık görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu hükümlerde imar mevzuatına aykırılık bulunmadığından yürütmenin durdurulması isteminin reddine karar verilmesi gerekmektedir.

18.Yönetmeliğin 64.maddesinin 7.fıkrasının ilk cümlesi;

Yönetmeliğin 64.maddesinin 7.fıkrasında, "**Kullanma izni verilmeyen ve alınmayan yapılar elektrik, su, kanalizasyon, haberleşme ve benzeri hizmetlerden ve tesislerden faydalanamazlar.** Bu hizmetlerden yararlanılması durumunda hizmeti veren idare sorumludur. Kısmi yapı kullanma iznine bağlanan yapının yalnızca bu bölümleri bu hizmetlerden yararlandırılır." hükümlerine yer verilmiştir.

Davacı tarafından, doğalgaz hizmetinden yararlanılabilmesi için de yapı kullanma izni aranması gerektiği, alanın gereklerine uygun olmayan söz konusu cümlenin eksik düzenleme nedeniyle iptali gerektiği ileri sürülerek iptali istenmektedir.

Davalı idare savunmasında, söz konusu hükmün mülga Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği'nin 64. maddesinin altıncı fıkrasında yer aldığı, anılan maddede yer alan "ve benzeri hizmetler" ifadesi kapsamında doğalgaz hizmetinin de anlaşılması gerektiği belirtilerek istemin reddine karar verilmesi gerekmektedir.

Dairemizde yapılan değerlendirmede aşağıdaki sonuca ulaşılmıştır:

Her ne kadar, davacı tarafından dava konusu hükümde yapı kullanma belgesi bulunmayan yapılara doğalgaz hizmetinin de sunulmaması gerektiği ifade edilmekte ise de, yapı kullanma belgesi bulunmayan yapılara elektrik hizmeti sunulmayacağından doğalgaz hizmeti sunulsa dahi bu hizmetten yararlanılamayacağı gibi hükümde geçen "ve benzeri" ifadesinden doğalgaz hizmetinin de anlaşılması gerektiğinden dava konusu hükmün yürütmesinin durdurulması isteminin reddine karar verilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

19.Yönetmeliğin 66.maddesinin 2, 3 ve 10.fıkraları;

Yönetmeliğin 66.maddesinin 2.fıkrasında, "Komisyon beş uzmandan teşkil eder, salt çoğunlukla toplanır, kararlar oyçokluğu ile alınır.", 3.fıkrasında, "İlgili idareler, gerekmesi halinde ilgili kamu kuruluşlarının da katılımıyla, uzmanlardan oluşan mimari estetik komisyonları kurar. Komisyon idare bünyesindeki en az biri mimar olmak üzere inşaat mühendisi, peyzaj mimarı, sanat tarihçisi, şehir plancısı ve harita mühendisinden oluşur." ve 10.fıkrasında da, "Bu Yönetmelik kapsamında müellif ile akdedilen proje sözleşmesinde fikir ve sanat eseri telif hakkının devrine ilişkin hükmün yer alması zorunludur. Sözleşme olmadığı veya sözleşmede herhangi bir hükmün yer almadığı takdirde, müellifin fikir ve sanat eseri telif hakkından 5/12/1951 tarihli ve 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca feragat ettiği varsayılır." hükümlerine yer verilmiştir.

Davacı tarafından, mimari estetik komisyonlarının oluşumuna dair düzenlemelerde, uzmanların kimlerden oluşacağına belirsiz olduğu, kentlinin çoğunlukla benimseyebileceği, katılımcılığa uygun, kent estetiğine ön plana alan kararlar alınabilmesi için ilgili kurum ve kuruluşlardan (üniversite ve mimarlar odası v.b.) temsilcilerin de bulunmaması nedeniyle eksik düzenleme içerdiği, ilgili idarelerce mimari estetik komisyonlarının gerekmesi halinde değil zorunlu olarak oluşturulması gerektiği, genel hukuk kuralları gereğince Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu kapsamında korunan haklarını Yönetmelikle ortadan kaldırılmasının mümkün olmadığından 10. fıkra hükmünün hukuka aykırı olduğu ileri sürülerek iptali istenmektedir.

Davalı idarenin savunmasında, İmar Kanununda açıkça belirtildiği üzere mimari estetik komisyonunun kurulmasının zorunlu olduğu, Yönetmelikte komisyon için idare bünyesinde yeterli uzman olmaması halinde üniversite ve benzeri kamu kuruluşlarından temsilci istenilmesi gerektiği belirtildiğinden söz konusu iddiaların yersiz olduğu, iptale konu

T.C.
DANIŞTAY
ALTINCI DAİRE

Esas No : 2017/4842

düzenleme ile Yönetmelik kapsamında müellif ile akdedilen proje sözleşmesinde fikir ve sanat eseri telif hakkının devrine ilişkin hükmün yer almasının zorunlu olduğu, sözleşme olmadığı veya sözleşmede herhangi bir hükmün yer almadığı takdirde, müellifin fikir ve sanat eseri telif hakkından 5/12/1951 tarihli ve 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca feragat ettiği varsayıldığı hüküm altına alınarak proje sözleşmesinde yer alması gereken esaslara ilişkin düzenleme getirildiği, bu düzenleme ile bazı yapılarda keyfiyet nedeniyle imza atılmaması veya yüksek ücret talep edilmesi nedeniyle istismar edilmesi suretiyle yaşanan mağduriyetlerin giderilmesinin amaçlandığı, sözleşme hakkının özünü zedelemeyen, oluşabilecek mağduriyetlerin önlenmesine ilişkin yasal güvenceye yer verildiği belirtilerek istemin reddine karar verilmesi istenmektedir.

Dairemizce yapılan değerlendirmede aşağıdaki sonuca ulaşılmıştır:

Yönetmeliğin 4.maddesinin (fff) bendinde, mimari estetik komisyonu, "Şehrin yöresel mimarisine ilişkin tespitleri yapan, meydan, yol, kaldırım, tabela, kent mobilyaları ve benzeri düzenlemelerdeki usullere ilişkin öneriler getiren, yapıların ve onaylı mimari projelerinin özgün fikir ifade edip etmediğine, umumi binaların fonksiyonu ve özelliği gereği farklılık arz edip etmediğine karar veren komisyon," olarak tanımlanmıştır. Yönetmeliğin 66.maddesinin 1. fıkrasında, "Bu Yönetmelik esaslarına göre kurulan komisyonun çalışma usul ve esasları idarece belirlenir.", 2.fıkrasında, "Komisyon beş uzmandan teşkil eder, salt çoğunlukla toplanır, kararlar oyçokluğu ile alınır.", 5.fıkrasında, "Komisyonca özgün fikir ifade etmediği karara bağlanan projelerde farklı bir müellif tarafından yapılacak değişikliklerde bütün sorumluluk değişiklik projesini yaptırılan ve projeyi hazırlayan müelliflerde olmak üzere idarelerce ayrıca önceki müelliflerin görüşü aranmaz." ve 8.fıkrasında ise, "Komisyonca özgün fikir ifade ettiği, ancak eserin bütünlüğünü bozmadığı ve estetik görünümünü değiştirmedeği teknik, yönetsel amaçlar ve kullanım amacı nedeniyle zorunlu olduğuna mimari estetik komisyonu tarafından karar verilen değişiklikler müellifinin izni alınmaksızın yapılabilir. Bu durumda ilk müellif tarafından talep edilebilecek telif ücreti; proje sözleşmesinde belirlenen veya fatura edilen bedelin, sözleşmede belirlenmemesi veya fatura edilmemesi halinde ilgili meslek odasının belirlenen mimari proje asgari hizmet bedelinin, tamamlanan yapılarda % 20'sini, inşaatı süren yapılarda ise % 15'ini geçemez." hükümlerine yer verilmiştir.

3194 sayılı İmar Kanununun 8.maddesinin (j) fıkrasında, "İlgili idareler, Bakanlıkça belirlenen esaslara göre mimari estetik komisyonu kurar. Komisyon, yapıların ve onaylı mimari projelerinin özgün fikir ifade edip etmediğine karar vermeye yetkilidir. Özgün fikir ifade etmeyenlerde yapılacak değişikliklerde ilk müellifin görüşü aranmaz. Özgün fikir ifade eden mimarlık eser ve projelerinde; eserin bütünlüğünü bozmadığına, estetik görünümünü değiştirmedeğine, teknik, yönetsel amaçlar ve kullanım amacı nedeniyle zorunlu olduğuna karar verilen değişiklikler müellifinin izni alınmaksızın yapılabilir. Bu durumda ilk müellif tarafından talep edilebilecek telif ücreti; ilgili meslek odasının belirlenen mimari proje asgari hizmet bedelinin, tamamlanan yapılarda yüzde yirmisini, inşaatı süren yapılarda yüzde on beşini geçemez." hükmüne yer verilmiştir.

Bu maddenin (j) fıkrasının Anayasaya aykırılığı iddiasıyla iptali istemiyle yapılan başvuru neticesinde, Anayasa Mahkemesi'nin 04.12.2014 tarihli, E:2013/114, K:2014/184 sayılı kararı ile "...eser sözleşmesinde işleme izni verilenler ile...." ibaresi dışında kalan bölümüne yönelik olarak;

"133. Dava konusu kuralda, ilgili idarelerin, Bakanlıkça belirlenen esaslara göre mimari estetik komisyonu kuracağı, komisyonun, yapıların ve onaylı mimari projelerin özgün fikir ifade edip etmediğine karar vermeye yetkili olacağı, özgün fikir ifade etmeyenlerde yapılacak değişikliklerde ilk müellifin görüşünün aranmayacağı, özgün fikir ifade eden mimarlık eser ve projelerinde ise eserin bütünlüğünü bozmadığına, estetik görünümünü değiştirmedeğine, teknik, yönetsel amaçlar ve kullanım amacı nedeniyle zorunlu olduğuna karar verilen değişikliklerin müellifinin izni alınmaksızın yapılabileceği, bu durumda ilk müellif tarafından talep edilebilecek telif ücretinin ilgili meslek odasının belirlenen mimari proje asgari hizmet bedelinin, tamamlanan yapılarda yüzde yirmisini, inşaatı süren yapılarda yüzde on beşini geçemeyeceği düzenlenmektedir.

T.C.
DANIŞTAY
ALTINCI DAİRE

Esas No : 2017/4842

134. Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan hukuk devletinin temel ilkelerinden biri "belirlilik ilkesi"dir. Bu ilkeye göre, yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır ve uygulanabilir olması, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesi gerekir.

135. Anayasa'nın 7. maddesinde, " Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisindedir. Bu yetki devredilemez. " denilmiştir. Buna göre, Anayasa'da kanun ile düzenlenmesi öngörülen konularda yürütme organına genel ve sınırları belirsiz bir düzenleme yetkisinin verilmesi olanaklı değildir. Ancak yasama organının temel kuralları saptadıktan sonra, uzmanlık ve idare tekniğine ilişkin hususları yürütmeye bırakması, yasama yetkisinin devri olarak yorumlanamayacağı gibi yürütme organının yasama organı tarafından çerçevesi çizilmiş alanda genel nitelikte hukuksal tasarruflarda bulunması, hukuk devletinin belirlilik ilkesine de aykırı düşmez.

136. Anayasa'nın 123. maddesinin birinci fıkrasında ise " İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir. " hükmü yer almaktadır. Bu maddede yer alan düzenleme, idarenin kanuniliği ilkesine vücut vermektedir. İdarenin kanuniliği ilkesi, idarenin ve organlarının görev ve yetkilerinin kanunla düzenlenmesini gerekli kılar.

137. Dava konusu kuralda, mimari estetik komisyonunun hangi maksatla, ne tür bir görev ve yetkiyi ifa etmek üzere, hangi faaliyet konularında ve hangi idareler tarafından kurulacağına ilişkin hususlar, hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek biçimde açık, net, anlaşılır ve uygulanabilir şekilde düzenlenerek konuya ilişkin temel kurallar kanunla belirlenmiştir.

138. Kanun koyucunun bu şekilde konuyla ilgili temel kuralları belirleyip kanuni çerçeveyi çizdikten sonra, bu çerçevenin içinde kalacak hususların düzenlenmesini idareye bırakmasında, hukuki belirlilik, idarenin kanuniliği ve yasama yetkisinin devredilmezliği ilkelerine aykırı düşen bir yön bulunmamaktadır.

139. Söz konusu komisyonda kimlerin yer alacağı veya komisyonun görevini yerine getirirken hangi kriterleri esas alacağı konuları da kanunla çizilen çerçeve içerisinde belirlenebilecek hususlar olup idareye bu konuda verilen düzenleme yetkisinin yargı denetimine tabi olduğu, dolayısıyla bu yetkinin hukuka ve işin esasına aykırı kullanılmasını önleyecek yasal güvencenin de bulunduğu görülmektedir.

140. Öte yandan, Anayasa'nın 64. maddesinde, " Devlet, sanat faaliyetlerini ve sanatçıyı korur. Sanat eserlerinin ve sanatçının korunması, değerlendirilmesi, desteklenmesi ve sanat sevgisinin yayılması için gereken tedbirleri alır. " denilmek suretiyle Devletin sanat faaliyetlerini ve sanatçıyı koruma görevi anayasal güvenceye kavuşturulmuştur.

141. Dava konusu kuralda, nelerin sanat eseri olduğu ve nelerin olmadığı yönünde bir düzenleme getirilmemiş, sadece idareye yapıların ve onaylı mimari projelerinin değişiklik ve revizyonlarına esas olmak üzere bunların özgün fikir ifade edip etmediğini tespit etme yetkisi tanınmıştır.

142. Her türlü yapı ve mimari projenin eser niteliğine sahip olmadığı, bunların eser niteliğine sahip olabilmesi için özgün olması, bir başka ifadeyle, sahibinin hususiyetini taşıması gerektiği tartışmasızdır. Bu nedenle dava konusu kuralla özgün niteliği olmayan, dolayısıyla sahibine özgülenmesi ve eser olarak nitelendirilmesi mümkün bulunmayan yapılarda ve bunların mimari projelerinde yapılacak değişiklik ve revizyonlarda ilk müellifin görüşünün aranmayacağı düzenlenmesinde, fikri mülkiyet hakkına bir sınırlama getirilmediği ve düzenlemenin Devletin sanat faaliyetlerini ve sanatçıyı koruma görevine aykırı düşen bir yönünün bulunmadığı açıktır.

143. Kuralla sadece özgün fikir ifade etmeyen, dolayısıyla eser niteliği bulunmayan yapı ve mimari projelerin değil, bu niteliğe sahip olanlar yönünden de ilk müellifin izninin aranmayacağı durumlara yer verilmiş ve bu yönden fikri mülkiyet hakkına bir sınırlama getirilmiştir. Fakat bu sınırlama getirilirken, yapı ve bunların onaylı mimari projelerinin tümünde değil, sadece eserin bütünlüğünü bozmadığına, estetik görünümünü değiştirmediklerine, teknik, yönetsel amaçlar ve kullanım amacı nedeniyle zorunlu olduğuna karar verilenlere ilişkin

T.C.
DANIŞTAY
ALTINCI DAİRE

Esas No : 2017/4842

değişiklik ve revizyonlarda ilk müellifin izninin aranmayacağı belirtilmiştir. Bu nedenle sınırlamanın, kişilerin mülkiyet hakkını bütünüyle ortadan kaldırmadığı veya ciddi surette güçleştirip amacına ulaşmasına engel olmadığı açıktır.

144. Kuralla yapı ve onaylanmış mimari projelerde teknik, yönetsel amaçlar ve kullanım amacı nedeniyle zorunlu olan değişikliklerin yapılması, dolayısıyla kamu yararı amacıyla, mülkiyet hakkına bir sınırlama getirilmekte olup bu sınırlama, demokratik toplum düzeni bakımından alınması gereken tedbirler kapsamında kalmaktadır.

145. Bu şekilde, demokratik toplum düzeni bakımından alınması gerekli tedbirler kapsamında kişilerin mülkiyet hakkı sınırlandırılırken, Kanun'da sınırlama aracının sınırlama amacına uygun ve orantılı şekilde kullanılmasını sağlayacak yasal güvencelere yer verilmiş, böylece kişilerin mülkiyet hakkının korunması ile yapı ve mimari projelerde teknik, yönetsel amaçlar ve kullanım amacı nedeniyle zamanla ortaya çıkan değişiklik ihtiyacının giderilmesi biçimindeki kamu yararı arasında makul denge de kurulmuştur.

146. Bu bağlamda, kuralda sadece eserin bütünlüğünü bozmadığına, estetik görünümünü değiştirmedikçesine, teknik, yönetsel amaçlar ve kullanım amacı nedeniyle zorunlu olduğuna karar verilen değişikliklerin müellifin izni alınmaksızın yapılabilmesine imkân tanınmış ve bu hallerde eser sahibine telif ücretinin ödeneceği açıkça belirtilmiştir.

147. Ancak bu düzenleme yapılırken müellif tarafından talep edilebilecek telif ücretinin; ilgili meslek odasınınca belirlenen mimari proje asgari hizmet bedelinin, tamamlanan yapılarda yüzde yirmisini, inşaatı süren yapılarda yüzde on beşini geçemeyeceği belirtilmek suretiyle sözleşme hürriyetine bir sınırlama getirildiğinden, bu sınırlamanın da Anayasa'nın 13. maddesinde belirtilen güvencelere uygun olarak yapılıp yapılmadığının incelenmesi gerekmektedir.

148. Anayasa'nın 48. maddesinde, herkesin dilediği alanda çalışma ve sözleşme hürriyetine sahip olduğu belirtilmiş ve maddede bu hürriyetin sınırlandırılmasına ilişkin herhangi bir nedene yer verilmemiştir. Ancak daha önce de belirtildiği üzere düzenlendiği maddede hiçbir sınırlama nedenine yer verilmeyen haklar da mutlak olmayıp bunların diğer anayasal hükümler nedeniyle sınırlandırılması mümkün bulunmaktadır.

149. Anayasa'nın 17. maddesinde herkesin maddi ve manevi bütünlüğünü koruma hakkına sahip olduğu ifade edilmiş; 5. maddesinde kişilerin maddi ve manevi bütünlüğünü koruma ve geliştirme görevi bir ödev olarak Devlete yüklenmiş; 56. maddesinde ise herkesin, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahip olduğu ve çevreyi geliştirme, çevre sağlığını koruma ve çevre kirlenmesini önlemenin Devletin ve vatandaşların ödevi olduğu vurgulanmıştır.

150. Dava konusu kuralda yapı ve onaylanmış mimari projelerde teknik, yönetsel amaçlar ve kullanım amacı nedeniyle zorunlu olan değişikliklerin yapılması, dolayısıyla sağlıklı, güvenli, düzenli, kullanışlı ve estetik bir kent dokusunun kurulması ve geliştirilmesi amacıyla sözleşme hürriyetine bir sınırlama getirilmektedir. Bu sınırlama, kişilerin maddi ve manevi varlıklarının korunması/geliştirilmesi ve herkesin sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşamasının sağlanmasına yönelik önemleri içerdiğinden, demokratik toplum düzeni bakımından alınması gereken tedbirler kapsamında kalmaktadır.

151. Bu şekilde, demokratik toplum düzeni bakımından alınması gerekli tedbirler kapsamında kişilerin sözleşme hürriyeti sınırlandırılırken, Kanun'da hakkın özünün zedelenmesini önleyecek ve sınırlama aracının sınırlama amacına uygun ve orantılı şekilde kullanılmasını sağlayacak yasal güvencelere yer verilmiş, böylece kişilerin sözleşme hürriyetinin korunması ile kişilerin maddi ve manevi varlıklarının korunması/geliştirilmesi ve sağlıklı bir çevrede yaşama hakkı arasındaki makul denge de kurulmuştur.

152. Bu bağlamda, kuralda sadece eserin bütünlüğünü bozmadığına, estetik görünümünü değiştirmedikçesine, teknik, yönetsel amaçlar ve kullanım amacı nedeniyle zorunlu olduğuna karar verilen değişikliklerin telif ücreti sınırlanmasına tabi olabileceği düzenlenmiş, fakat bu hâllerde dahi eser sahibine ödenecek telif ücretinin ilgili meslek odasınınca belirlenen mimari proje asgari hizmet bedelinin; tamamlanan yapılarda yüzde yirmisine, inşaatı süren yapılarda ise yüzde on beşine kadar belirlenebileceği düzenlenerek söz konusu hürriyetin

T.C.
DANIŞTAY
ALTINCI DAİRE

Esas No : 2017/4842

özünün zedelenmesi önlenmiş ve ölçülü şekilde sınırlandırılması sağlanmıştır.

153. Öte yandan, anılan telif ücreti sınırlamasının makul nedenlere dayandığı anlaşılmaktadır. Zira söz konusu yapı ve mimari projelerde telif ücreti sınırlaması getirilen değişiklikler, ya teknik, yönetsel amaçlar ve kullanım amacı nedeniyle bir zorunluluğa dayanmakta veya eserin bütünlüğünü bozmayan ve estetik görünümünü değiştirmeyenleri oluşturmaktadır. Bunlardan teknik, yönetsel amaçlar ve kullanım amacı nedeniyle zaruri olanlarda değişiklik yapılması zorunlu olup eser sahibinin bu zorunluluğu istismar ederek yüksek telif ücreti talep etmesi önlenmek istenmiştir. Eserin bütünlüğünü bozmayan ve estetik görünümünü değiştirmeyenlerde ise önemli bir değişiklik yapılmayacağından bu konuda bir sınırlama getirilmesi için esasına uygun düşmektedir." gerekçesiyle anılan maddenin (j) fıkrasının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin reddine karar verilmiştir.

Bu durumda, uyumsuzluğa konu mimari estetik komisyonu tanımı ile bu komisyona ilişkin Yönetmelik hükmünün 3194 sayılı İmar Kanununun 8. maddesinin (j) fıkrasına ile uyumlu olduğundan dava konusu düzenlemelerde hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Mimari estetik komisyonlarının "beş uzmandan teşkil edeceği, salt çoğunlukla toplanacağı, kararların oyçokluğu ile alınacağı, Komisyonun gündeminin ilgili idarece belirleneceği ve nihayet Komisyon başkanının ilgili idare tarafından atanacağı" şeklinde komisyonların oluşumuna ve karar nisabına yönelik düzenleme getirilmiştir.

Her yörenin ve planlama alanının tarihi, coğrafi, iklimsel ve jeolojik özellikleri farklılık gösterdiği gibi her mahalli idarenin ekonomik ve sosyal imkanları da farklılık gösterdiğinden, yukarıda belirtilen açıklamalar ışığında söz konusu "mimari estetik komisyonları"nın oluşumundaki meslek kompozisyonunun da bu farklılıkların nazara alınması suretiyle gerekirse ilgili idarelerce kabul edilecek alt yönetmelikler ve imar planları eliyle belirlenmesinin daha uygun olduğu, aksi yaklaşımla meslek gruplarının ve akademik ünvanlarının dava konusu yönetmelikle belirtilmesi suretiyle mahalli idarelerin takdir hakkının kaldırılmasının, yöresel ihtiyaçların etkin bir şekilde sunumunun kısıtlanması sonucunu doğuracaktır.

Bu durumda, "mimari estetik komisyonları"nın oluşumunda imar mevzuatına aykırılık bulunmadığı sonucuna ulaşılmış olup hükmün yürütmesinin durdurulması isteminin reddine karar verilmesi gerekmiştir.

20.Yönetmeliğin 68.maddesinin 4.fıkrasında geçen "meslek adamları" ibaresi;

Yönetmeliğin 68.maddesinin 4.fıkrasında, "Proje ile ilgili sorumluluğu bulunanların faaliyetleri Ek-2, Ek-4, Ek-5, Ek-6 ve Ek-7'de yer alan formlar kullanılarak kayıt altına alınır. Ayrıca idare varsa ek projelerin fenni mesuliyetini, konusuna göre ilgili meslek adamlarının üstlenmesini ister." hükmü yer almaktadır.

Davacı tarafından, fıkra hükmünde geçen "meslek adamlarının" ibaresinin belirsizlik taşıdığı, fenni mesuliyet üstlenebileceklerin ancak uzman mimar, mühendis ve şehir plancıları olduğu, fenni mesuliyeti üstlenebilecek meslek adamları olarak açıkça mimar, mühendis ve şehir plancılarının belirtilmesi gerektiği, belirlilik ilkesine aykırılık bulunduğu ileri sürülerek iptali istenmektedir.

Davalı idarenin savunmasında ise, fenni mesul mimar ve mühendislerin işlerini ilgili mevzuata uygun olarak gerçekleştirmeleri gerektiğinden 6235 sayılı TMMOB Kanunu ve ilgili diğer mevzuatın gerektirdiği süreçleri kısıtlayıcı ya da engelleyici bir durum oluşmadığı ve anılan Kanunun ikinci fıkrası hükmü ile de fenni mesul mimar ve mühendislerin "yapı sahibine ve idareye karşı sorumlu olduklarının" açık olduğu, dolayısıyla, bu hususların 3194 sayılı İmar Kanunu'nun ikincil mevzuatı olan Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği'nde fenni mesullere ilişkin amir hükümlerinin karşılığı ve açıklayıcısı olacak şekilde; mimarlık ve mühendislik hizmetlerinin fenni mesuliyetinin ayrıntılarının ele alındığı, fenni mesullerin iş tanımının çerçevesi çizilerek fenni mesul görevinin neyi ifade ettiğinin tanımlandığı belirtilerek davanın reddi gerektiği savunulmuştur.

Dairemizce yapılan değerlendirmede aşağıdaki sonuca ulaşılmıştır:

3194 sayılı İmar Kanunu'nun 28. maddesinde "Bu Kanun kapsamındaki mimarlık, mühendislik ve planlama hizmetine ilişkin harita, plan, etüt, proje ve eklerinin düzenlenmesi ve bunların yerine getirilmesinin; uygulamada bulunulacak alanın, yerleşme merkezinin ve yapının sınıfına, özelliğine ve büyüklük derecesine göre, uzmanlık alanlarına uygun olarak 38'inci

T.C.
DANIŞTAY
ALTINCI DAİRE

Esas No : 2017/4842

maddede belirtilen meslek mensuplarına yaptırılması mecburidir." hükmüne, 38. maddesinde ise "Halihazır harita ve imar planlarının hazırlanması ve bunların uygulanmasının fenni mesuliyetini; uzmanlık, çalışma konuları ve ilgili kanunlarına göre, mühendisler, mimarlar, şehir plancıları deruhte ederler." hükmüne yer verilmiştir. 6235 sayılı TMMOB Kanunu'nun 33. maddesi uyarınca, "Türkiye'de mühendislik ve mimarlık meslekleri mensupları, mesleklerinin icrasını iktiza ettiren işlerle meşgul olabilmeleri ve mesleki tedrisat yapabilmeleri için ihtisasına uygun bir odaya kaydolmak ve âzalık vasfını muhafaza etmek mecburiyetindedirler".

Yönetmeliğin 4.maddesinin (aa) bendinde, fenni mesul, "Yapının tüm malzemeleri ve tesisatı ile birlikte, plana, ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere, standartlara, teknik şartnamelere, uygun olarak inşa edilmesinin kamu adına denetimini üstlenen, ruhsat eki etüt ve projelerin gerektirdiği uzmanlığı haiz meslek mensupları," olarak tanımlanmıştır.

Bu durumda, uyumsuzluğa konu Yönetmelik hükmünde yer alan "meslek adamları" ifadesinden, İmar Kanununun 28 ve 38.maddesinde yer alan uzmanlık, çalışma konuları ve ilgili kanunlarına göre, mühendisler, mimarlar, şehir plancıları oldukları anlaşılmakta olup uyumsuzluk konusu bend hükmünde imar mevzuatına aykırılık bulunmadığı sonucuna ulaşıldığından dava konusu "meslek adamları" ibaresine yönelik olarak yürütmenin durdurulması isteminin reddine karar verilmesi gerekmiştir.

Açıklanan nedenlerle, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 27. maddesinde öngörülen koşulların bulunması nedeniyle Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinin 19.maddesinin 1.fikrasının (c) bendin 1, 2 ve 3.alt bentlerinin, 19.maddesinin 1. fıkrasının (f) bendinin (1) alt bendinde yer alan "anaokulu ve kreş ile gelişme alanları hariç; Sağlık Bakanlığınca aranan şartlar sağlanmak kaydıyla gününbirlik sağlık hizmeti sunulan sağlık kabini, muayenehane, aile sağlığı merkezi, ağız ve diş sağlığı merkezi, diyaliz merkezi, acil servis içermeyen tıp merkezi, psikoteknik değerlendirme merkezi, üremeye yardımcı tedavi merkezi, fizik tedavi müessesesi, genetik hastalıklar tanı merkezi, evde bakım merkezi, işitme cihazı merkezi, ısmarlama protez ve ortez merkezi ve lokanta, pastane gibi konut dışı hizmetler verilebilir." hükmü ile (2) alt bendinde yer alan "yurt, anaokulu, aile sağlığı merkezi, kreş, ticari katlı otopark binaları ile gelişme alanları haricinde özel sağlık tesisi, özel eğitim tesisi ve yapılabilir." hükmünün, 28.maddesinin 3.fikrasının son cümlesinin, 57.maddesinin 15.fikrasının birinci ve ikinci cümlelerinin **yürütmenin durdurulması isteminin kabulüne**, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 27. maddesinde öngörülen koşulların bulunmaması nedeniyle Yönetmeliğin 4.maddesinin 1.fikrasının (aa) bendinin, 4.maddesinin (şşş) bendindeki "sicil durum taahhütnamesi" tanımının, 19.maddesinin 1.fikrasının (f) bendinin yukarıda yürütmesi durdurulan kısımları dışında kalan kısımlarının, 27.maddesinin (b) bendinin, 28.maddesinin 1.fikrasının (a) ve (b) bentlerinde yer alan "5,50 metre" ibarelerinin, 32.maddesinin 3.fikrasının, 33.maddesinin 6 ve 10.fıkralarının, 34.maddesinin 2.fikrasının, 36.maddesinin 1 ve 2.fıkralarının, 40.maddesinin 7.fikrasının, 44.maddesinin 4.fikrasının (b) bendinin, 56.maddesinin 8.fikrasının, 57.maddesinin 2.fikrasının 8.alt bendinde geçen "gerektiğinde" ibaresinin, 57.maddesinin 7.fikrasında geçen "elektrik mühendisi veya elektrik elektronik mühendisi ve makina mühendisince birlikte" ibaresinin, 57.maddesinin 20, 21 ve 23.fıkralarının, 64.maddesinin 7.fikrasının ilk cümlesinin, 66.maddesinin 2, 3 ve 10.fıkralarının, 68.maddesinin 4.fikrasında geçen "meslek adamları" ibaresinin **yürütmesinin durdurulması isteminin reddine**, bu kararın tebliğini izleyen 7 (yedi) gün içerisinde Danıştay İdari Dava Daireleri Kuruluna itiraz edilebileceğinin duyurulmasına, 12/07/2018 tarihinde oyçokluğuyla karar verildi.

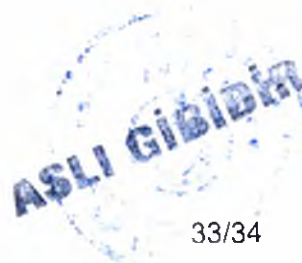
Başkan Vekili
Emin
SINMAZ
(X)

Üye
Mehmet
GÖKPINAR

Üye
Ekrem
ÖZÜBEK

Üye
Hasan
ÖNAL

Üye
Binnaz
MAHİOĞLU

KARŞI OY (X) :

Yönetmeliğin 33.maddesinin 6.fıkrasında, "Kapıcı dairesi zorunlu olan konut binalarında, evsel atıkların yerinde ayrıştırılmasını teminen ilgili standartlara uygun atık ayrıştırma bacası için yer ayrılır. **Atık ayrıştırma bacası** bağımsız bölümlerin kat sahanlıklarında **en az bir adet** yapılabileceği gibi her bağımsız bölüm içinde de yapılabilir." hükmüne yer verilmiştir.

Davacının, organik atıklar ve geri kazanılabilecek atıklar olmak üzere evsel atıkların yerinde ayrıştırılması için en az iki adet atık ayrıştırma bacası olması gerektiği, bütün atıklar için bir atık ayrıştırma bacası düzenlenmesinin yetersiz olduğu, uygun kotta depolama odasına yer verilmemesinin de eksik düzenleme olduğu iddiası yerinde olduğundan dava konusu fıkranın son cümlesinin yürütmesinin durdurulması isteminin kabulüne karar verilmesi gerektiği oyuyla Dairemiz kararına katılmıyorum.

Başkan Vekili

Emin
SINMAZ

34/34

T.C.
DANIŞTAY
6. Daire Başkanlığı

Örnek No:25

Dosya No : 2017/4842

Normal

TAAHHÜTLÜ

No:

Adı Soyadı : DAVALI ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI

Çevre Ve Şehircilik Bakanlığı Altında, Ankara

Ihsan ŞAKAR

12 Şubat 2019

Şube Müdürü V.

Mühür ve İmza

BU ZARFTA İlk Derece (Yd Kararı) - 30/01/2019 VARDIR.

.....Buradan katlayınız.....